

Pravidelná správa Európskej komisie na Slovensko za rok 2002

(z návrhu textu správy)

Kritéria členstva

1. Politické kritériá

Politické kritériá, ktoré musia KK splniť, ak sa chcú stať členmi EÚ, stanovujú, že KK musia dosiahnuť “stabilitu inštitúcií zaručujúcich demokraciu, právny štát, ľudské práva a rešpektovanie a ochranu menšín.”

EK vo svojom posudku v r. 1997 dospela k záveru, že situácia na Slovensku vyvoláva niekoľko otáznikov a krajina v podstate nespĺňa stanovené politické kritériá pre členstvo. Od dva roky neskôr mohla EK vo svojej pravidelnej správe konštatovať, že v dôsledku zmien uskutočňovaných od septembra 1998, SR spĺňa kodanské politické kritériá. V ďalšej časti je hodnotenie vývoja na Slovensku z pohľadu kodanských politických kritérií, vrátane fungovania výkonnej a súdnej moci. Vývoj v tejto oblasti je v mnohých ohľadoch úzko prepojený s vývojom schopnosti Slovenska implementovať *acquis*, najmä v oblasti spravodlivosti a vnútra.

Najnovší vývoj

Proces upevňovania demokratických inštitúcií, ako bol zaznamenaný v predchádzajúcich troch pravidelných správach EK, pokračuje. Pristúpenie do EÚ ostáva naďalej politickou prioritou. V septembri 2002 sa uskutočnili parlamentné voľby, so 70-percentnou voličskou účasťou (84% v r. 1998) a do parlamentu sa dostalo sedem politických strán.

1.1 Demokracia a právny štát

Vývoj v uplynulom roku potvrdzuje závery pravidelných správ od roku 1999, ktoré konštatujú, že na Slovensku bola dosiahnutá stabilita inštitúcií, ktoré garantujú demokraciu a právny štát.

Parlament

Parlament pokračoval v stálom pokroku v implementácii ústavnej reformy. Ako vymenúva hodnotiaci správa EK, prijatý bol Zákon o ombudsmanovi a konali sa voľby na tento post, ďalej bola prijatá novela Zákona o organizácii ústavného súdu a Zákon o súdnej rade. Parlament tiež zaviedol možnosť vydávania vládnych dekrétov za určitých okolností, čím sa zjednodušuje transpozícia legislatívy ES. Prijatý bol i Zákon o bezpečnosti štátu, ktorým parlament doplnil minuloročnú Stratégiu bezpečnosti a obrany.

Široká vládna koalícia si napriek pokračujúcej fragmentácii parlamentných skupín a 4-násobnému nárastu počtu nezávislých poslancov udržala určitú úroveň politickej stability. Spolu bolo za sledované obdobie prijatých 232 zákonov, vrátane vyššievyzmenovanej kľúčovej legislatívy.

Kritický postoj zaujíma správa k faktu, že opozícia naďalej odmietala obsadiť posty v 6 parlamentných výboroch a kontrolných orgánoch (ponúkané po voľbách v roku 1998), čím brzdila ich riadnu prácu.

EK v správe poukazuje i na to, že naďalej pretrvávajú právne neistoty okolo platnosti dvoch protichodných prezidentských amnestií. Krajský súd potvrdil rozhodnutie nižšieho súdu, ktorý zastavil vyšetrovanie opozičného poslanca obvineného, *inter alia*, z únosu syna bývalého prezidenta SR.

Exekutíva

Správa pozitívne hodnotí začatie implementácie právneho rámca reformy verejnej správy a konanie prvých volieb do krajských samospráv a parlamentov (pripomína, že za veľmi nízkej účasti voličov a širokého víťazstva opozície).

Ako pozitívny vývoj EK uvádza prijatie etických kódexov správania sa štátnych úradníkov a pracovníkov vo verejnej správe.

Z veľkej časti bol implementovaný plán vlády na zvýšenie počtu pracovníkov zaoberajúcich sa integráciou EÚ. V roku 2003 má podľa rozhodnutia vlády dôjsť k ďalšiemu zvýšeniu počtu pracovníkov v tomto sektore.

Vláda pokračovala v implementácii výsledkov štátneho auditu z roku 2000, zrušené boli ďalšie odbory ministerstiev a rozpočtové organizácie.

Pozitívne tiež hodnotí vstup Zákona o verejnej službe a Zákona o štátnej službe do platnosti a vznik Úradu pre štátnu službu zodpovedného za implementáciu týchto zákonov. Ďalej však kriticky konštatuje, že kvôli dlhému dohadovaniu sa o kandidátovi na post predsedu sa vytvorenie úradu oneskorilo a nevyhnutná sekundárna legislatíva k Zákonom o štátnej službe, ktorú mal tento úrad pôvodne pripravovať, nie je plne na svojom mieste, čím sa implementácia tohto zákona brzdí. V Úrade pre štátnu službu zatiaľ pracuje len polovica z plánovaného počtu 60 osôb. Túto situáciu je dôležité napraviť tak, aby úrad mohol plniť svoju rozhodujúcu úlohu pri implementovaní Zákona o štátnej službe. Prijímanie nových štátnych úradníkov vo všeobecnosti bolo navyše oneskorené, pretože kvôli právnym prekážkam nemohli byť zriadené relevantné prípravné výbory. Dodatok k Zákonom o štátnej službe však túto situáciu napravil.

EK v správe ďalej uvádza potrebu rozvinutia nevyhnutných riadiacich a koordinačných opatrení, najmä ohľadne novej platovej schémy (stanovenie adekvátnych kritérií a transparentných procedúr pri stanovovaní jednotlivých platov). Potrebné je tiež štrukturovať a zintenzívniť vzdelávacie aktivity vo verejnom sektore.

Pozitívne sa správa zmieňuje aj o ďalšej implementácii Zákona o prístupe k informáciám a o zvýšení informovanosti medzi obyvateľstvom. Problémom však, zdá sa, zostáva uniformné zaobchádzanie úradov s dokumentami považovanými za tajné.

Po voľbách do samosprávnych krajov boli ustanovené zastupiteľské orgány, začali sa budovať regionálne úrady a voliť špecializované výbory. Správa EK konštatuje, že sa objavili sťažnosti ohľadne prepolitizovania tohto procesu s rizikom straty kvalifikovaných odborníkov z jestvujúcich krajských úradov. Na regióny bol presunutý prvý súbor právomocí (ako sa

spomínalo v minuloročnej správe), ukončenie presunu sa predpokladá na začiatok roka 2004. EK však poukazuje na to, že zatiaľ nedošlo k uspokojivému presunu právomocí ruka v ruku s fiškálnou decentralizáciou, čím je ohrozené včasné a riadne fungovanie samosprávy.

Justičný systém

V uplynulom roku vykonala SR ďalšie podstatné kroky na posilnenie nezávislosti a efektívnosti justície.

Dôležitým krokom vpred v zlepšovaní výkonu rozhodnutí bolo prijatie novely Exekučného poriadku s účinnosťou od februára 2002.

Prijatie zákonov o Súdnej rade, o vyšších súdnych úradníkoch, noviel zákonov o sudcoch a prísediacich, o organizácii Ústavného súdu, Trestného poriadku, Exekučného poriadku, prijatie Etického kódexu sudcu, projekt súdneho manažmentu, opatrenia v oblasti prokuratúry predstavujú podstatný pokrok a sú veľmi vítané. Je potrebné venovať pozornosť ich riadnej implementácii, vrátane finančného zabezpečenia. Predovšetkým je dôležité, aby Súdna rada mohla plne vykonávať svoju činnosť.

Vo verejnosti prevláda vnímanie, že korupcia je v justícii rozšírená. Dĺžka súdneho konania predovšetkým v občianskych a obchodných veciach je znepokojivá, aj keď sa situácia zlepšila po prijatí novely Občianskeho súdneho poriadku v minulom roku.

Je potrebné vyvinúť moderný vzdelávací systém, schopný poskytovať príslušné úvodné i pokračujúce vzdelávanie, a to aj v práve ES pre justíciu, prokuratúru a administratívny personál justičného systému.

Protikorupčné opatrenia

Podľa prieskumov zostáva korupcia dôvodom na vážnu pozornosť. Koordinácia opatrení medzi príslušnými ministerstvami a orgánmi zostala slabá. Vykonané opatrenia reformy justičného systému predstavujú ďalší pozitívny krok v boji proti korupcii.

Je nevyhnutné zabezpečiť pozitívny dopad vykonaných opatrení (implementácia Národného programu boja proti korupcii, zvýšenie transparentnosti v oblasti verejného obstarávania, verejných podnikov a financovania strán, vytvorenie Úradu štátnej služby, implementácia zákona o prístupe k informáciám, etické kódexy, opatrenia reformy justičného systému).

Najzávažnejšími oblasťami sa javia sektory zdravotníctva, školstva, polície a justície, pričom pozitívne trendy sú v oblasti colníctva a daní. Nedostatočné platy, ťažkopádne a formalizované procesné normy, nedostatok vnútornej kontroly a nedostatok technickej podpory podporujú klímu vedúcu ku korupcii.

Uskutočnenie potrebných zlepšení obchodného prostredia vyžaduje vykonanie efektívnejších opatrení proti korupčným praktikám.

Po neschválení zákona o konflikte záujmov v júli 2002 sú na zlepšenie situácie v tejto oblasti nevyhnutné ďalšie opatrenia, vrátane monitorovania majetku.

SR je silno vyzývaná pokračovať v implementácii odporúčaní hodnotiacej misie GRECO.

1.2 Ľudské práva a ochrana menšín

Správa pozitívne hodnotí fakt, že SR pokračuje v rešpektovaní ľudských práv a základných slobôd. Najviac negatívnych pripomienok je k postaveniu rómskej menšiny.

Správa konštatuje, že SR ratifikovalo 13. dodatkový protokol k Dohovoru na ochranu ľudských práv a základných slobôd (EDĽP) o zrušení trestu smrti. SR podpísala, ale ešte neratifikovala dodatkový protokol č. 12 k EDĽP. Slovenská ústava obsahuje ustanovenie o všeobecnom zákaze diskriminácie. Avšak zostáva prijat' osobitnú antidiskriminačnú legislatívu, ktorou sa prevezme antidiskriminačné acquis ES. V júni 2002 slovenský parlament zamietol dva relevantné návrhy zákonov.

V decembri 2001 NR SR schválila zákon o ombudsmanovi a v marci zvolila za ombudsmana opozičného poslanca. Rozpočet asi 0,6 mil. Euro bol pridelený úradu ombudsmana, kde sa plánuje 30 zamestnancov. Úrad sa ešte vytvára a zamestnanci sa prijímajú, preto úrad ešte nefunguje naplno.

Občianske a politické práva

Správa konštatuje, že boli podniknuté ďalšie kroky na zlepšenie ochrany občianskych a politických práv, hoci niektoré otázky zostávajú zdrojom znepokojenia ("source of concern").

Pokračujú oznámenia o ponížujúcom zaobchádzaní zo strany polície. Osoby patriace k rómskej komunite sú v určitom nebezpečenstve ("particular risk"), že budú obeťami takéhoto zaobchádzania. Bolo zaznamenaných množstvo prípadov, v ktorých príslušníci polície použili nátlak, aby odradili obeť podať žalobu proti policajnej brutalite. MV SR pokračuje v úsilí napraviť túto situáciu. Nová vnútorná inštrukcia má za cieľ posilniť kontrolné aktivity s tým aby sa zabránilo, resp. odhal'ovali prípady nezákonného správania príslušníkov PZ SR. Navyše nový zákon o PZ bol schválený na MV SR vo februári 2002. Ďalšie úsilie je potrebné vyvinúť na to, aby sa venovala pozornosť tomuto problému vrátane tréningu a posilneniu mechanizmov na riešenie nezákonného správania policajtov.

V júni 2002 bol vytvorený odbor boja proti obchodovaniu s ľuďmi a sexuálnemu vykorisťovaniu v rámci úradu pre boj proti organizovanému zločinu. Zmenený Trestný zákon zaviedol trestný čin za obchodovanie s ľuďmi. SR je krajinou pôvodu, tranzitu a určenia obchodovania so ženami a deťmi.

Existujú náznaky, že predbežné zadržania v niektorých prípadoch trvajú príliš dlho. V správe bolo vyjadrené znepokojenie ("concern") o prípadoch nadmerného použitia sily zo strany polície proti väzňom. Podmienky vo väzeniach vo všeobecnosti spĺňajú kritéria, ale sú správy o tom, že viaceré väzenia sú preplnené.

V súvislosti s právnou pomocou sa konštatuje, že sú správy o tom, že obhajcovia v trestných veciach často nie riadne hája obžalovaných, pretože, platba štátu za obhajobu je veľmi nízka a často nie je daná včas.

Správa pozitívne hodnotí prijatie nového azylového zákona ustanovujúceho nezávislý orgán v druhej inštancii; prijatie druhého akčného plánu v boji proti všetkým formám diskriminácie a menuje aktivity uskutočnené v rámci plánu. Slovenský trestný zákon trestá množstvo

skutkov spáchaných na rasovom základe. Avšak naďalej sú správy o rasovo motivovanom násilí, osobitne priamo voči Rómom a zanedbania orgánov činných v trestnom konaní vo viacerých takýchto prípadoch. V niektorých prípadoch existujú správy, že polícia nútila Rómov nepodávať žaloby.

Ekonomické, sociálne a kultúrne práva

Zdá sa, že neboli vyčlenené prostriedky z rozpočtu na tento rok na implementáciu Koncepcie rovnosti príležitostí mužov a žien, spomínanej v minulej správe. Napriek pozitívnym zmenám zavedeným novým Zákonníkom práce a hlásených v minulom roku, rôzne zdroje uvádzajú, že ženy sú často ešte marginalizované a čelia nerovnému zaobchádzaniu v pracovných podmienkach, odmene, kariérnych príležitostiach atď. (pozri kapitola 13).

Existujú obavy (“matter of concern”) v integrácii sociálne zraniteľných a postihnutých osôb do spoločnosti. Národný program na rozvoj životných podmienok pre občanov s postihnutím sa postupne implementuje. Väčšia možnosť prístupu sa postihnutých realizuje v nových verejných úradoch. Bola zmenená legislatíva v oblasti zamestnávania, sociálneho zabezpečenia a vzdelávania. Sociálne zraniteľní a postihnutí však naďalej čelia diskriminácii v prístupe k vyššiemu vzdelaniu, zamestnaniu a sociálnym službám poskytovaným vládou.

Životné podmienky v inštitúciách pre mentálne postihnutých dávajú príčinu na znepokojenie. Podmienky sú veľmi zlé, inštitúcie preplnené, s nedostatkom sanitárnych zariadení, liečby a personálu. Je dôležité zabezpečiť, aby všetky inštitúcie pre mentálne chorých poskytovali slušné životné podmienky a zabránilo sa ich ponižujúcemu zaobchádzaniu.

Zapojenie odborov do sociálneho dialógu je hodnotené pozitívne. Avšak existujú určité obavy, že implementácia legislatívy v tejto oblasti sa vo všetkých prípadoch riadne nerealizuje. SR ešte neratifikovala revidovanú Európsku sociálnu chartu. SR nepristúpila k dodatkovému protokolu o systéme kolektívnych sťažností.

Práva menšín a ochrana menšín

Implementácia základnej zmluvy s Maďarskom pokračuje. Čo sa týka vytvorenia fakulty pre maďarských učiteľov na univerzite v Nitre, autonómne správne orgány univerzity neprijali v tomto bode ešte žiadne rozhodnutie.

Situácia rómskej menšiny ostáva zložitá. Napriek ďalším pozitívnym krokom (napr. posilnenie kancelárie Splnomocnenca vlády pre rómske komunity, otvorenie regionálnej kancelárie na východe Slovenska, zlepšenie komunikácie z Rómami zriadením Poradného zboru, program sociálnych terénnych pracovníkov, práca na kodifikácii rómskeho jazyka, novela školského zákona), väčšina osôb patriacich k rómskej komunite je naďalej vystavená sociálnym nerovnostiam a naďalej zakúšajú širokú diskrimináciu vo vzdelaní, zamestnaní, v systéme trestného práva a prístupe k verejným službám.

V niektorých prípadoch sa zdá, že diskriminačný postoj miestnych komunít voči Rómom veľmi sťažuje náležitú implementáciu projektov. Na druhej strane existujú samosprávy s vlastnými iniciatívami.

Celkovo však rozpor medzi dobre sformulovanou politikou a jej implementáciou v praxi, na ktorý poukázala správa minulý rok, stále pretrváva.

Podmienky na bývanie vyvolávajú naďalej znepokojenie, prístup k verejným a sociálnym službám sa trochu zlepšil, ale prístup k zdravotníckej starostlivosti naďalej spôsobuje osobitné znepokojenie.

Je dôležité, aby iniciatívy (asistent učiteľov, odborný poradca pre obce a pod.) získali viac podpory zo strany štátu, vrátane finančnej a boli menej závislé od podpory zo strany zahraničných donorov.

Osoby patriace k rómskej komunite sú vystavené riziku stať sa obeťou násillia, najmä zo strany "skínheadov".

Pokiaľ ide o implementáciu Zákona o používaní jazykov národnostných menšín, stále nie je k dispozícii dostatok konkrétnych údajov. Naďalej platí konštatovanie z posledných dvoch správ, že v mnohých oblastiach národnostné menšiny zrejme nevyužívajú svoje zákonné práva v dôsledku nedostatku informácií.

Napriek úsiliu vlády, pretrvávajú problémy s implementáciou Rámcového dohovoru o národnostných menšinách RE v súvislosti s Rómami. Obzvlášť je to diskriminácia, na ktorú členovia tejto menšiny narážajú v rôznych oblastiach, ako i zaobchádzanie s nimi zo strany niektorých orgánov činných v trestnom konaní a extrémne široké socio-ekonomické rozdiely medzi niektorými Rómami a väčšinovým obyvateľstvom.

Hodnotenie z pohľadu plnenia priorít Partnerstva pre vstup

Implementácia zákona o štátnej službe začala, hoci sa vyskytujú prierahy v prijímaní sekundárnej legislatívy. Bol zriadený Úrad pre štátnu službu, aj keď o niekoľko mesiacov neskôr ako sa predpokladalo. Implementácia reformy verejnej správy pokračuje. Presun právomocí zo štátu na regionálnu úroveň neprebíha tak ako by mal, spolu s finančnou decentralizáciou.

SR urobila značný pokrok v posilňovaní nezávislosti a efektívnosti súdnictva, o.i. schválením množstva zákonov. Ako sa predpokladalo v Akčnom pláne bola zriadená Sudcovská rada. Pozornosť bola venovaná systému školenia sudcov, ale neexistuje žiadna jednotná štruktúra školenia.

Správa ďalej pozitívne hodnotí zavedenie systému súdneho manažmentu; zmenu TZ, ktorá pomohla zabezpečiť zodpovednosť a transparentnosť vyšetrovacích procedúr; opatrenia v boji proti korupcii a ekonomickým zločinom najmä pokračujúcou implementáciou Akčného plánu na boj proti korupcii a organizovanému zločinu. Správa konštatuje, že funkcia osobitného prokurátora pre boj proti korupcii a organizovanému zločinu, tak ako bolo predpokladané v Akčnom pláne, nebola ešte zriadená.

Situácia rómskej menšiny bola zlepšovaná intenzívnou implementáciou stratégie vlády SR vrátane nárastu finančnej podpory na národnej i miestnej úrovni, aj keď ešte nedostatočne. Osobitná pozornosť by mala byť naďalej venovaná pracovným príležitostiam, zvýšeniu prístupu ku vzdelaniu a lepším podmienkam na bývanie. Ďalšia osoba bola prijatá na Úrad vlády SR ako orgán zodpovedný za manažment projektov na pomoc Rómom, tak ako sa predpokladalo v Akčnom pláne. Je potrebné, aby pokračovala implementácia legislatívy o používaní jazykov národnostných menšín.

System nápravy zneužití zo strany polície bol zlepšený, o.i. schválením etického kódexu, ktorý sa postupne implementuje tak ako sa predpokladalo v Akčnom pláne.

Celkovo boli priority Partnerstva pre vstup týkajúce sa politických kritérií splnené v značnom rozsahu. Implementácia opatrení podľa Akčného plánu pokračuje (“on the track”).

2. Ekonomické kritériá

Hodnotenie ekonomického vývoja od roku 1997

V celkovom hodnotení ekonomického vývoja EK uvádza, že od krízy v roku 1998 SR znovu obnovila makroekonomickú stabilitu, hoci nevybilancovanosti sa znovu objavili. Od roku 2001 sa fiškálna politika opäť stala vo zvýšenej miere expanzívna a znovu sa objavil výrazný obchodný deficit a deficit bežného účtu. Hoci SR už uplatnila viaceré štrukturálne fiškálne reformy, stále zostáva ešte urobiť nevyhnutné opatrenia, najmä vo výdavkovej časti. Hoci od roku 1998 SR urobila veľmi dobrý pokrok v zlepšení podhodnotenej štruktúry ekonomiky, pokrok ešte nie je ukončený. Hoci sa podstatne zlepšil právny rámec na podporu reštrukturalizácie, stále zaostáva kapacita pri jeho efektívnej implementácii. Zaostáva taktiež podstatné zlepšenie vo fungovaní trhu práce.

Príjem na obyvateľa zostáva konštatný (predstavuje 48% priemeru EÚ resp. 11 100 podľa PPS) v rámci krajiny naďalej zostávajú podstatné disparity vo všeobecných životných podmienkach a v nezamestnanosti.

Hodnotenie plnenia kodanských kritérií

Existencia fungujúcej trhovej ekonomiky

Relatívne široká vládna koalícia v priebehu štyroch rokov udržala politický konsenzus o makroekonomickej stabilizácii a štrukturálnych reformách. Cez dohodnuté programy s medzinárodnými finančnými inštitúciami (SMP s MMF a EFSAL so SB) a záväzky v Predvstupovom ekonomickom programe (PEP) posilnila výsledky v ekonomických reformách a dobrý pokrok v budovaní inštitucionálnej kapacity. Predsa však, tak ako je aj zámerom vlády, je potrebné ďalej rozvíjať metodológiu a koordináciu pre rozpočtovanie a strednodobé fiškálne plánovanie.

Po dočasnom poklese reálneho rastu HDP spôsobenom stabilizačným programom vlády, reálny rast sa stále zvyšoval a v roku 2001 dosiahol 3,3%, najmä v dôsledku rastu domáceho dopytu. Investície sa zvýšili o 9,6% najmä vplyvom zvýšenia ziskovosti a zníženia sadzby dane z príjmov právnických osôb. Súkromná spotreba sa zvýšila o 4% vplyvom rastu zamestnanosti, vyššími reálnymi mzdami a znížením dane z príjmov fyzických osôb a splatením dlhopisov. Verejná spotreba vzrástla o 5,1%. V prvom polroku 2002 rast HDP pokračoval na 3,9% a bol spôsobený hlavne spotrebou domácností a vlády.

S počiatočnou úrovňou blízkou 10% HDP deficit bežného účtu sa v rokoch 1999-2000 znížil na polovicu, ale v roku 2001 sa opäť zdvojnásobil a dosiahol úroveň 8,6% HDP. Hlavnými faktormi bol silný dopyt a pokles na hlavných exportných trhoch. Predsa však SR je stále

schopná ľahko financovať súčasný deficit na bežnom účte a dokonca v poslednom období výrazne zvýšila aj devízové rezervy, hlavne z vysokých príjmov z privatizácie.

Nezamestnanosť sa podstatne zvýšila v priebehu hodnoteného obdobia, najmä vplyvom reštrukturalizácie a dočasného poklesu ekonomického rastu. Napriek akcelerácii rastu stále zostáva na vysokej úrovni.

Inflácia sa opäť znížila na jednociferné číslo s určitým zvýšením v priebehu hodnoteného obdobia, ktoré bolo spôsobené hlavne úpravami v administratívnych cenách. V roku 2001 priemerná miera inflácie bola 7,3% a v júli dosiahla rekordne najnižšiu úroveň 2% medziročne, hlavne v dôsledku pozastavenia úprav v administratívnych cenách.

SR udržala kurzovú politiku pred tlakmi trhu v roku 1998 a od 1.10.1998 začala uplatňovať floating. V priebehu rokov 2000 a 2001 kurz k EUR zostal relatívne stabilný a začiatkom roku 2002 odrážal predvolebné neistoty.

Menová politika smerovala k udržiavaniu inflačného cieľa. Menová politika využívala úrokové miery ako hlavný nástroj na udržanie inflačného cieľa. Podľa súčasného stavu rozvoja finančného trhu a dôležitej úlohy priameho zahraničného financovania podnikov, posun v zmenách úrokových sadzieb je stále slabý.

Po implementácii stabilizačného balíka, fiškálna politika vlády sa opäť stávala vo väčšej miere expanzívnu a teraz sa odchyľuje z konsolidačného smeru vyjadreného v PEP. Na základe údajov podľa ESA 95 SR notifikovala deficit všeobecnej vlády v období od roku 1997 do 2001 číslami približne 4,5% a 6,5% HDP. Pre rok 2002 plánovaný deficit 5,3% vrátane jednorázového príjmu 0,5% HDP z predaja licencií v telekomunikáciách. Medzi rokmi 1997 a 1999 SR približne o 1,5% znížila deficit všeobecnej vlády. Od roku 2001 fiškálna politika je opäť expanzívnejšia, napriek akcelerácii rastu. Vláda sa o 1% odchyľila od stanoveného cieľa definovaného v PEP so zostávajúcim rizikom vyššieho fiškálneho sklzu. Navyše pokračovanie súčasnej politiky by mohlo viesť k ďalšej expanzii deficitu v roku 2003. Ako protiopatrenie k tomuto vývoju a k redukcii fiškálneho tlaku na bežný účet sú závislé rozhodné a rýchle fiškálne opatrenia, vrátane energického pokračovania vo výdavkových štrukturálnych reformách.

Vládny dlh sa v posledných rokoch podstatne zvýšil najmä v dôsledku uskutočnenej reštrukturalizácie bánk. Vládny dlh sa zvýšil z 29,7% HDP v roku 1997 na 44,1% v roku 2001. Vláda sa zaviazala použiť príjmy z privatizácie v roku 2002 výlučne na splatenie dlhu a financovanie predpokladanej dôchodkovej reformy. Záruky vo forme vládnych garancií tvoria približne 15% HDP.

Slovensko začalo dôležité štrukturálne reformy verejných výdavkov, ale väčšinu opatrení na dosiahnutie fiškálnej udržateľnosti ešte zostáva urobiť, hlavne v oblasti systému zdravotného zabezpečenia, dôchodkovej reformy. Avšak legislatíva pre druhý pilier ešte nie je prijatá a veľa otázok z budúceho navrhovaného systému zostáva otvorených. Výdavky v oblasti sociálnej pomoci tiež môžu vytvárať priestor na šetrenie a tiež nie je ešte ukončená reforma financovania v školstve. Reštrikcie v poskytovaní dotácií a záruk podnikom nie sú stále dostatočne efektívne. Priestor na úsporu je tiež stále v spojitosti s reformou štátnej služby.

Daňová reforma a zníženie daní boli implementované, ale zosúladowanie v oblasti daní musí pokračovať. Reforma v správe daní sa uskutočnila, ale niektoré prvky, napríklad

implementácia novej organizačnej štruktúry, neboli v plnom rozsahu ukončené. Stále sú potrebné opatrenia proti nadmerným odpočtom v oblasti DPH. Zvýšené úsilie je potrebné vynaložiť na vyriešenie nedoplatkov v oblasti daní a sociálneho zabezpečenia. Začal sa zlepšovať manažment v oblasti rozpočtovania a verejných financií.

Hoci vybilancovanejšia fiškálna a menová politika (policy mix) sa dosiahla v stabilizačnom období rokov 1999-2000, odvtedy menová politika a prísne úverové podmienky boli hlavnou charakteristikou vývoja, zatiaľ čo fiškálna politika sa stala opäť viac expanzívnu. Práve expanzívna fiškálna politika prispela opäť k znovu obnoveniu vonkajších nerovnováh.

Vzájomné voľné pôsobenie trhových síl sa posilnilo. Úspešne sa uplatnili hlavne úpravy v deregulácii cien dopravy, energie a bývania. Administratívne ceny sa zvýšili o 38% v roku 1999 a o 17% v roku 2001. V indexe CPI podiel administratívnych cien tvorí asi 1/5. Začala sa liberalizácia trhu s elektrinou a plynom a v októbri 2001 vznikol regulačný orgán.

Podstatne pokročila privatizácia nefinančných verejných podnikov, transparentným spôsobom a cez verejné súťaže. Príjmy z privatizácie najmä ST a Transpetrolu dosiahli 12% HDP. Podiel súkromného sektora je v súčasnosti asi 85%.

Vláda odstránila bariéry vstupu na trh a posilnila pravidlá pre ukončenie činnosti na trhu, ale stále je potrebné posilniť efektívnu implementáciu. Zjednodušili a skrátili sa postupy pre vstup nových podnikov na trh, hoci zostáva priestor na ďalší pokrok. Financovanie nových podnikov je stále obmedzené, ale sa môže zlepšiť nedávno prijatou legislatívou o zábezpekách. Hoci vláda začala reformu v systéme bankrotov, adekvátne nápravné opatrenia nie sú ešte ukončené, tak ako je to zdôraznené v časti o hodnotení implementačnej kapacity v oblasti súdnictva.

Právny rámec pre trhovú ekonomiku bol vo všeobecnosti ustanovený, hoci vymožitelnosť právnych postupov je potrebné ďalej zvyšovať. Vláda značne pokročila vo vytvorení právneho rámca pre trhovú ekonomiku. Avšak kapacita na jeho vykonávanie zaostáva. Najproblematickejším faktorom je právny systém, ktorý potrebuje podstatnú ďalšiu reformu. Stále zápasí s množstvom problémov, najmä nedostatkom personálnych a technologických zdrojov, účinnosti manažovania a izolácie proti korupcii.

Reštrukturalizácia a privatizácia bankového sektora bola v podstate ukončená a podiel bánk vlastnených zahraničným kapitálom prevyšuje 90% celkových aktív v bankovom sektore. Bankový sektor je teraz lepšie pripravený na expanziu a plnenie jeho sprostredkovateľskej úlohy. Domáce úvery súkromnému sektoru ku koncu roka 2001 tvorili 35% HDP, zatiaľ čo vklady 62% HDP. Podiel kapitálovej primeranosti ku koncu roka 2001 predstavoval takmer 20% a podiel zlých úverov sa znížil na takmer 13%. Ziskovosť zostáva nízka. Prítomnosť zahraničného kapitálu pravdepodobne zvýši konkurencie schopnosť a efektívnosť alepší riadenie a rizikový manažment.

Sprostredkovateľská úloha nebankového finančného sektora zostáva nízka, hoci boli urobené kroky na zlepšenie, najmä v oblasti právneho rámca pre kapitálový trh, lepšiu ochranu akcionárskych práv. Predsa veľmi nízka zostáva kapitalizácia a aktivity na kapitálovom trhu. Stále chýba podstatná reforma pre emisie dlhových cenných papierov a riadenie domáceho trhu s dlhopismi. Implementácia predpokladanej dôchodkovej reformy a pokračujúci rast v sektore poisťovníctva by mohli pomôcť rozšíriť základ pre inštitucionálnych investorov a urýchliť rozvoj finančného sektora.

Právny základ pre reguláciu finančného sektora sa podstatne zlepšil ale zlepšenie implementačnej kapacity podľa medzinárodných štandardov sa začalo iba nedávno. Hoci právny rámec pre túto oblasť bol pripravený, veľa právnych zlepšení sa neprejavilo ešte v uspokojivej implementácii, vrátane oblasti účtovných štandardov a auditu. Dostatočná implementačná kapacita v oblasti dohľadu je podmienkou pre udržanie kvantitatívneho a kvalitatívneho rozširovania v zvyšujúcom sa konkurenčnom a potenciálne viac rizikovom finančnom sektore. Primerane sa začali implementovať opatrenia v oblasti bankového dohľadu, zatiaľ čo operačná kapacita ÚFT bola iba nedávno reformovaná a nie je ešte plne vytvorená.

Schopnosť vyrovnat' sa s konkurenčným tlakom a trhovými silami v rámci EÚ

Slovensko vytvorilo vo všeobecnosti predpovedateľné prostredie pre ekonomických operátorov. Obnovilo makroekonomickú stabilitu, hoci jej dodržanie je podmienkou na rýchle fiškálne opatrenia, aby sa neutralizovali znovuobjavené nerovnováhy. Navyiac, Slovensko preukázalo, že môže vydržať ťažké a predĺžené (predlžujúce sa) štruktúrne reformy.

Hoci sa určitý pokrok dosiahol, stále zostáva priestor pre využitie rastového potenciálu ľudských zdrojov. Slovensko trpí relatívne nízkou mierou zamestnanosti a nezamestnanosť sa podstatne zvýšila. Zlepšenie v tejto situácii sťažuje množstvo štruktúrnych nedostatkov, ktoré ovplyvňujú fungovanie trhu práce. Regionálna mobilita by sa mala zlepšiť cez reformu trhu bývania a dopravného systému. Reformy v systéme zdravotníctva a systému sociálnej ochrany by mali znížiť relatívne vysoké zaťaženie práce a odstrániť nedostatočné impulzy pre vytváranie pracovných miest a akceptáciu. Problémom je nedostatočná flexibilita v legislatíve v oblasti pracovného práva, pretrvávajú neefektívnosti v oblasti administratívnej práce. Na zvýšenie konkurenčnej schopnosti už dobrej úrovne ľudského kapitálu je potrebné vzdelávací systém prispôbiť novým kvalifikačným požiadavkám.

Hrubý fixný kapitál sa opäť zvýšil a je v súčasnosti v prevažnej miere urýchľovaný cez súkromný sektor a podporovaný zvýšeným angažovaním zahraničných investorov. V súčasnosti sa formuje v podstatne zmenenom štruktúrnom prostredí. Podiel zahraničných investícií dosiahol v priemere 8,5% HDP v rokoch 2000-2001, nielen cez privatizáciu, ale aj zlepšenie prostredia pre investície na "zelenej lúke". Avšak stále nie je ukončená úloha zlepšiť celkové podnikateľské prostredie, ktorá je rovnako dôležitá pre prilákanie zahraničných investícií.

Rozšírila sa infraštruktúra v doprave a telekomunikáciách, zatiaľ čo podiel výdavkov do výskumu a vývoja na HDP sa znížil z 1,1% na 0,7%.

Pokročila reštrukturalizácia podnikov a posilnila sa ziskovosť podnikov. Faktory týkajúce sa reštrukturalizácie podnikov je potrebné ďalej zlepšovať, nakoľko problémy zostávajú hlavne u podnikov vlastnených domácimi investormi. Sprísnenie podmienok pre predlžovanie štátnych záruk a dotácií by urýchlilo reštrukturalizáciu podnikov.

Sektor služieb sa stal dôležitejším hlavne z hľadiska jeho podielu na zamestnanosti, ktorý sa zvýšil na 57%. Z hľadiska jeho podielu k pridanej hodnote bol menej výrazný, zvýšenie iba o 3%.

Opatrenia na podporu stredných a malých podnikov (SMEs) sú zavedené. Tieto podniky prispievajú približne 30% k exportu a 60% k zamestnanosti. Avšak flexibilita trhu práce

a legislatívy nedostatočne vyhovuje potrebám SMEs. Prístup SMEs k zdrojom externého financovania je stále limitovaný, ale mal by sa zlepšiť s post-reštrukturalizačnou expanziou bankového sektora.

Zásahy vlády do podnikového sektora sa podstatne znížili. Napriek tomu, niekoľko zostávajúcich verejných podnikov stále dostáva podstatnú časť dotácií a záruk.

Slovensko je vysoko otvorenou ekonomikou, dosiahlo vysoký stupeň integrácie v obchode s EÚ a zvýšilo svoju konkurencieschopnosť. Podiel vývozu do EÚ v roku 2001 dosiahol 60% a dovozu z EÚ 50%. Produktivita práce sa podstatne zvýšila v spojitosti s akceleráciou reštrukturalizácie podnikov. V spojitosti s nízkou úrovňou miezd prispeli k vonkajšej cenovej konkurencieschopnosti.

Ekonomické priority z Partnerstva pre vstup boli čiastočne splnené.

3. Schopnosť splniť záväzky vyplývajúce z členstva

Kapitola 1: Voľný pohyb tovarov

Pokrok od poslednej Pravidelnej správy

V správe sa konštatuje, že SR pokračovala v dobrom pokroku v danej oblasti. Pokrok je konštatovaný v zosúladiovaní legislatívy v oblasti horizontálnej, oblasti smerníc Nového a Globálneho prístupu, oblasti smerníc Starého prístupu (prijatie legislatívy v oblasti chemických výrobkov, liečiv) a oblasti verejného obstarávania, pokiaľ ide o posilnenie administratívnych kapacít pokrok bol konštatovaný v oblasti štandardizácie.

Určitý pokrok bol zaznamenaný v oblasti legislatívy potravín (odstránenie niektorých opatrení postupov predtrhovej kontroly a administratívne posilnenie. Zosúladienie je vyžadované vo vzťahu k prijatej Vyhláške MP o povinnej notifikácii všetkých vyrábaných a dovážaných potravinách, ktorá je identifikovaná ako v rozpore so správnym včlenením acquis do slovenského systému), v neharmonizovanej oblasti (pozitívne je hodnotené transponovanie smernice o notifikovaní technických štandardov a predpisov, limitovaný pokrok je v oblasti screeningu opatrení z hľadiska ich kompatibility s čl. 28-30 Zmluvy.

Slabý, resp. žiadny pokrok je v oblasti kontroly zbraní a v oblasti motorových vozidiel (záväzky SR sú v tejto oblasti stanovené na rok 2003).

Administratívne kapacity – ešte pred vstupom je potrebné vytvoriť dostatočnú výkonnú štruktúru na zabezpečenie kontroly súladu dovážaných výrobkov z tretích krajín s požiadavkami na bezpečnosť tovarov (i napriek tomu, že príslušné Nariadenie bude vstupom priamo aplikovateľné)

Celkové hodnotenie

Neharmonizovaná oblasť - SR musí zabezpečiť, že všetka legislatíva, ktorá je v rozpore s čl. 28-30 Zmluvy bude do vstupu pozmenená.

Smernice Nového prístupu – zosúladiť ovanie legislatívy je takmer úplné (ďalšie práce sú potrebné v oblasti tlakových nádob).

Smernice starého prístupu – medzi oblasti, kde bolo *acquis* vo veľkej miere transponované patrí oblasť chemikálií, kozmetických výrobkov, legálnej metrologie, balenia a dreva.

Ďalší pokrok je potrebný v oblasti:

- liečivá – do vstupu je potrebné zosúladiť cenovú kontrolu, centrálny postup registrácie a postup pre vzájomné uznávanie registrácií, ukončiť obnovenie existujúcich povolení na obchodovanie liečiv,

- motorové vozidlá – transpozícia *acquis* nie je uspokojujúca,

- potraviny - transpozícia *acquis* zaostáva, úsilie je potrebné vyvinúť na dosiahnutie plnej transpozície *acquis* a zaručenie kvality implementovaných ustanovení, na odstránenie uplatňovania autorizácií, registrácií a iných foriem kontroly pred obchodovaním tovarov vo všetkých prípadoch, kde to právo Spoločenstva nepovoľuje. V oblasti nových potravín nie je v platnosti žiadny systém schvaľovania pre špeciálne nové potraviny (vrátane GM potravín), ani platná legislatíva.

Administratívne kapacity – v správe sa konštatuje, že orgány štandardizácie a akreditácie fungujú dobre, (SNAS je členom EA a od konca 2002 bude plne participovať v MLA, SÚTN je členom CENELEC od júna 2002, členstvo v CEN je plánované do konca 2002). Personálne vybavenie sa zvýšilo v SOI, Centre pre chemické látky a prípravky a Štátnom inštitúte pre kontrolu liečiv, uskutočnila sa reorganizácia štruktúr trhového dozoru. Takéto úsilie v posilňovaní kapacít je potrebné podporovať. Vo všetkých priemyselných sektoroch musia byť príslušné administratívne kapacity pre uplatňovanie *acquis* zavedené a efektívne fungujúce do dátumu vstupu.

Pokrok v posilňovaní administratívnych kapacít je potrebný v oblasti potravín (i napriek určitému pokroku), potrebné je vyjasniť mandát novo vytvorenej Štátnej veterinárnej a potravinovej správy, podstatná je koordinácia medzi rôznymi inštitúciami, zefektívniť použitie laboratórií a vyškolenie ich personálu, prijať jasné pravidlá a postupy pre plné fungovanie rýchleho výstražného systému pre potraviny a krmivá a vytvoriť komisiu pre krízový manažment, určiť národné kontaktné miesto a vytvoriť dostatočne vybavenú IT sieť, dosiahnuť súlad potravinových postupov s princípmi HACCP a prijať akčný plán pre ich implementáciu.

V oblasti zabezpečenia kontroly bezpečnosti tovarov na hraniciach je potrebné vytvoriť vhodnú infraštruktúru colných orgánov a orgánov trhového dozoru, ako aj efektívnu administratívnu spoluprácu medzi kompetentnými orgánmi,

Verejné obstarávanie - ÚVO funguje dobre, úsilie je potrebné hlavne pri zaručení rozsiahlejšieho a pravidelnejšieho monitoringu, systému kontroly a zvýšení kvality a počtu kontrol, potrebné je zvýšiť transparentnosť a vymožitelnosť platných pravidiel na všetkých

vládných úrovniach a vo všetkých sektoroch. Pri kontrolných postupoch by mala byť posilnená nezávislosť a vytvorená primeraná kapacita Úradu.

Záver

Od roku 1997 bol v danej oblasti vo všeobecnosti zaznamenaný dobrý pokrok, zosúladovanie legislatívy je vo veľkej miere ukončené a administratívne kapacity sú vo veľkej miere vytvorené. SR vo všeobecnosti plní záväzky prijaté v rámci prístupových rokovaní v danej oblasti.

S cieľom ukončiť prípravy na členstvo by SR mala v danej oblasti zamerať ďalšie úsilie hlavne na:

- dosiahnutie zosúladenia legislatívy v oblasti motorových vozidiel, (potrebné je určiť spôsob transpozície *acquis* vzhľadom na uskutočnenú decentralizáciu kompetencií),
- oblasť liečiv, kde je potrebné do vstupu zosúladiť kontrolu cien, centrálny postup registrácie a postup pre vzájomné uznávanie registrácií a ukončiť obnovenie existujúcich povolení na obchodovanie s liečivami,
- bezpečnosť potravín, legislatívu a implementáciu legislatívy v oblasti potravín,
- ukončenie screeningu legislatívy v neharmonizovanej oblasti a odstránenie legislatívy, ktorá je v rozpore s *acquis*,
- vo všeobecnosti pokračovať v zlepšovaní administratívnych kapacít.

Hodnotenie z pohľadu plnenia priorít Partnerstva pre vstup

Priority Partnerstva pre vstup v danej oblasti boli splnené čiastočne, dosiahol sa určitý pokrok v implementácii *acquis* v oblasti verejného obstarávania, ÚVO bol personálne posilnený, avšak potrebné je posilniť dohľad a riešenie sťažností Úradom. V oblasti Nového prístupu je zosúladenie s *acquis* takmer ukončené, v oblasti Starého prístupu je zosúladenie legislatívy v širokej miere ukončené, avšak potrebné je zosúladenie v oblasti motorových vozidiel, liečiv, zaostáva zosúladenie v oblasti potravín, v danej oblasti je potrebné urobiť tiež potrebné prípravy ešte pred vstupom. Úsilie je potrebné vyvinúť na včasné ukončenie screeningu legislatívy v neharmonizovanej oblasti. Implementácia opatrení podľa Akčného plánu sa realizuje v širokej miere.

Kapitola 2: Slobodný pohyb osôb

V oblasti vzájomného uznávania odborných kvalifikácií bol dosiahnutý určitý pokrok. Dobrý pokrok bol dosiahnutý v oblasti občianskych práv. V oblasti slobodného pohybu pracovníkov došlo k určitému vývoju. S ohľadom na budúcu koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia, Slovensko pokračovalo v posilňovaní bilaterálnych vzťahov, zároveň došlo aj k urýchleniu budovania inštitucionálnych kapacít.

Celkové zhodnotenie

V oblasti vzájomného uznávania odborných kvalifikácií, Slovensko potrebuje ďalej pracovať na legislatíve, aby zabezpečilo zosúladenie a umožnilo zriadenie príslušných administratívnych orgánov. Pokiaľ ide o odborné kvalifikácie, získané pred harmonizáciou, Slovensko potrebuje zaviesť opatrenia, ktoré zaručia, že všetci odborníci, predovšetkým v sektore zdravotníctva, budú môcť odo dňa vstupu spĺňať požiadavky ustanovené v smerniciach. Nedostatky, identifikované v študijných programoch a odbornej príprave zubných lekárov a pôrodných asistentiek, je potrebné urgentne riešiť. V krátkodobom horizonte je potrebné vyvinúť hlavne úsilie na podstatné zlepšenie odbornej prípravy pôrodných asistentiek.

Predovšetkým treba vytvoriť plne harmonizovaný všeobecný rámec na uznávanie zahraničných odborných kvalifikácií. Zosúladenie so smernicami všeobecného systému a niektorých sektorových smerníc o zdravotníckych povolaniach a architektoch ešte len musí byť dosiahnuté. Je dôležité, aby novela zákona o advokácii odstránila existujúce obmedzenia práva na vykonávanie praxe právnikmi EÚ a nevytvárala priestor pre vznik nových. Je potrebné, aby sa Stredisko pre ekvivalenciu dokladov o vzdelaní, stalo kontaktným bodom a národným koordinátorom pre smernice všeobecného systému.

Odo dňa vstupu je potrebné zabezpečiť, aby celá slovenská legislatíva bola v súlade s ustanoveniami spoločenstva, najmä vo vzťahu k štátnej príslušnosti, bydlisku, alebo jazykovým požiadavkám. S cieľom zaistiť, aby legislatíva na umožnenie poskytovania služieb obsahovala jednoduchšie postupy, je potrebné ju monitorovať.

Prijatím legislatívy o rezidenčných právach, je slovenská legislatíva vo veľkej miere v súlade s *acquis* o občianskych právach. Treba, aby pokračovala práca na finalizácii legislatívy o volebných právach, predovšetkým vo vzťahu k voľbám do Európskeho parlamentu. Taktiež je potrebné pokračovať v aproximácii ustanovení o slobodnom pohybe pracovníkov.

V súvislosti s budúcou účasťou v EURES je potrebné posilniť služby zamestnanosti.

Z hľadiska budúcej koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia je potrebné pokračovať v budovaní nevyhnutných administratívnych štruktúr, predovšetkým prostredníctvom školení a nábore ďalšieho personálu, aby Slovensko bolo schopné uplatňovať *acquis* v oblasti koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia, je treba ďalej posilniť inštitucionálnu kapacitu. Podpísané dohody s Rakúskom, Holandskom a Španielskom o sociálnom zabezpečení uľahčia dosiahnutie súladu Slovenska s predpismi pri vstupe do EÚ, keďže vychádzajú z tých istých zásad, ako nariadenia o koordinácii sociálneho zabezpečenia, čo umožní administratíve oboznámiť sa s príslušnými postupmi.

Záver

Od stanoviska EK z r. 1997 Slovensko dosiahlo pokrok v aproximácii *acquis* v tejto oblasti a ďalej posilnilo príslušné inštitúcie, aj pokiaľ ide o budúcu koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia. Proces zosúladenia slovenskej legislatívy a štruktúr s *acquis* slobodného pohybu osôb je vo všeobecnosti pokročilý.

S cieľom ukončiť prípravu na členstvo, je potrebné úsilie Slovenska zamerať na prijatie zostávajúcej legislatívy, vo vzťahu ku vzájomnému uznávaniu odborných kvalifikácií a na ďalšie posilňovanie inštitucionálnej kapacity vo všetkých oblastiach. Identifikované potreby v oblasti odbornej prípravy pôrodných asistentiek a zubných lekárov, si vyžadujú pozornosť.

Hodnotenie z pohľadu plnenia priorít Partnerstva pre vstup

Čo sa týka zosúladenia vzájomného uznávania odborných kvalifikácií a diplomov a zavedenia požadovaných administratívnych štruktúr, vzdelávania a školiacich programov, je potrebné ešte vykonať veľa práce. Stredisko na uznávanie dokladov o vzdelaní, ktoré by malo byť organizačnou jednotkou MŠ SR, ešte stále nebolo určené za kontaktný bod a národného koordinátora pre smernice všeobecného systému, ako to predpokladá Akčný plán. S ohľadom na urgentnú prioritu odborných kvalifikácií získaných pred harmonizáciou, SR ešte nezaviedla všetky opatrenia, ktorými zabezpečí, že všetci odborníci budú odo dňa vstupu spĺňať požiadavky stanovené v smerniciach pre sektor medicíny. Pokrok bol zaznamenaný v oblasti posilnenia administratívnych štruktúr pre koordináciu sociálneho zabezpečenia. V súlade s Akčným plánom bol posilnený ako počet tak aj kvalifikácia zamestnancov inštitúciách určených na vykonávanie koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia, ale systémy sociálneho poistenia stále vyžadujú ďalšie zlepšenie.

Priority Partnerstva pre vstup v oblasti slobodného pohybu osôb boli splnené čiastočne. Opatrenia z Akčného plánu sú plnené čiastočne.

Kapitola 3: Slobodné poskytovanie služieb

Pokrok od poslednej správy

SR zaznamenala dobrý pokrok, hlavne pokiaľ ide o finančné služby a posilnenie administratívnych kapacít. Pokrok bol zaznamenaný v zosúladovaní legislatívy v oblasti práva etablovania sa a slobody poskytovania služieb (prijatie Zákona o lotériách a podobných hrách), v oblasti finančných služieb (prijatie novely Zákona o ochrane vkladov) a to v oblasti poisťovníctva (nový zákon o poisťovníctve), investičných služieb a trhov cenných papierov (nový zákon o cenných papieroch a investičných službách, nový zákon o burze cenných papierov, novela zákona o kolektívnom investovaní), finančného dohľadu (nový zákon o dohľade nad finančným trhom), v oblasti ochrany osobných údajov a voľného pohybu týchto údajov (nový zákon o ochrane osobných údajov), v oblasti informačnej spoločnosti (zákon o elektronickom podpise).

Celkové hodnotenie

Právo etablovania sa a slobodné poskytovanie služieb – v danej oblasti je SR značne popredu, požiadavky na národnosť a povolenie k pobytu boli odstránené, avšak potrebné je odstrániť ďalšie potenciálne reštrikcie existujúce v legislatíve SR. Potrebné je identifikovať tieto reštrikcie a odstrániť ich ešte pred vstupom.

Bankovníctvo – legislatíva SR je v súlade s acquis v oblasti bankovníctva. NBS vydala pravidlá a implementuje politiky a prax totožnú s odporúčaniami Baziljského výboru o bankovom dohľade. Ďalšie opatrenia sú potrebné za účelom plnej transpozície smernice kapitálovej primeranosti pre trhovú riziká a implementácie legislatívy upravujúcej schému ochrany vkladov a harmonogramu pre splnenie minimálnej úrovne ochrany ES. Schéma ochrany vkladov musí byť štrukturovaná tak, aby schéma umožňovala, po vstupe, krytie zahraničných pobočiek slovenských bánk.

Poisťovníctvo – naďalej pretrvávajú výrazné nedostatky v implementácii príslušného acquis. Ďalší pokrok je potrebný tak v zosúladiení legislatívy, ako aj posilnení administratívnych kapacít. SR musí transponovať ešte podstatnú časť acquis v oblasti životného, ako aj neživotného poistenia, poistenia účtov a motorových vozidiel.

Investičné služby a trhy cenných papierov – v danej oblasti je SR dostatočne popredu, avšak naliehavým sa javí začať zosúladzovanie úrovni kompenzácie s požiadavkami ES v oblasti kompenzačných schém investorov. SR musí tiež plne a presne transponovať Smernicu o podnikaní v oblasti kolektívneho investovania pri prevoditeľných cenných papieroch (UCITS),

Finančný dohľad – celkový rámec dohľadu nad finančnými službami bol posilnený, avšak novo vytvorený Úrad dohľadu nad finančným trhom by mal mať právomoc na vydávanie sekundárnej legislatívy, mal by mať funkčnú nezávislosť od účastníkov finančného trhu. Bankový dohľad si vyžaduje väčšiu právnu výkonnú moc, zlepšenie si vyžadujú aj štandardy dohľadu a včasné vymáhanie práva voči nelicencovaným nebankovým finančným inštitúciám. V súvislosti s budúcou integráciou a spojením oboch orgánov dohľadu, úsilie by malo byť zamerané na posilnenie ich vzájomnej koordinácie pri implementácii existujúcej legislatívy.

Ochrana osobných údajov a voľný pohyb týchto údajov – SR pokročila v tejto oblasti pokiaľ ide o zosúladzovanie legislatívy ako aj administratívne kapacity, hoci je ešte potrebné posúdiť, či novela zákona zavedená v roku 2002 odstraňuje predchádzajúce nedostatky. Ďalšie úsilie bude potrebné pri implementácii Zákona o ochrane osobných údajov a pri zvyšovaní povedomia verejnosti z danej oblasti.

Služby informačnej spoločnosti – potrebné je transponovať legislatívu v oblasti elektronického obchodu a smernice o transparentnosti.

Záver

Od roku 1997 bol zaznamenaný solídny pokrok vo väčšine oblastí tejto kapitoly, tak v oblasti zosúladzovania legislatívy, ako aj posilnenia administratívnej infraštruktúry a regulačnej infraštruktúry požadovanej pre dohľad nad sektorom finančných služieb. Proces zosúladzovania je dostatočne popredu, avšak i napriek tomu je potrebné ďalšie zosúladzovanie legislatívy vo vzťahu k niektorým aspektom acquis, ako aj posilnenie administratívy.

SR vo všeobecnosti plní záväzky prijaté v rámci negociácií v tejto oblasti.

Na dokončenie prípravy na členstvo ďalšie úsilie je potrebné teraz zamerať na dokončenie zosúladzovania legislatívy v oblasti poisťovníctva a UCITS a podporu nevyhnutnej administratívnej infraštruktúry na posilnenie finančného dohľadu a eliminovanie ustanovení, ktoré diskriminujú nerezidentov v oblasti práva etablovania sa a slobodného poskytovania služieb.

Hodnotenie z pohľadu plnenia priorít Partnerstva pre vstup

Priority Partnerstva pre vstup boli v danej oblasti čiastočne splnené (pokrok sa dosiahol v zosúladiení a implementácii smerníc finančných služieb, legislatíva SR je v súlade s príslušným bankovým acquis, pokročilo zosúladzovanie legislatívy v oblasti investičných služieb a trhov cenných papierov, hoci ešte nie je ukončené, ďalší pokrok sa vyžaduje

v oblasti legislatívy aj administratívnych kapacít poisťovníctva, posilnený bol celkový rámec dohľadu nad finančnými službami, posilnené boli administratívne kapacity úradu pre ochranu údajov). Implementácia opatrení Akčného plánu sa v širokej miere realizuje.

Kapitola 4: Voľný pohyb kapitálu

Pokrok od poslednej správy

V oblasti kapitálových pohybov a platieb sa ďalej liberalizoval prílev dlhodobého a krátkodobého kapitálu. Zostávajúce reštrikcie o zahraničnej účasti v spoločnostiach podnikajúcich v lotériách a iných podobných hrách budú odstránené dňom vstupu, rovnako ako aj liberalizácia investícií v oblasti leteckých dopravcov.

Prijatý zákon o platbách s účinnosťou od januára 2003 plne transponuje smernice o cezhraničných úverových transferoch a finálnom zúčtovaní.

V oblasti prania špinavých peňazí novela zákona o ochrane proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti s účinnosťou od januára 2004 zruší existujúce anonymné účty (vkladné knižky na doručiteľa) do obdobia 2007. Zmenou Trestného zákona od júna 2002 sa implementovala Konvencia na ochranu finančných záujmov Spoločenstva.

Celkové hodnotenie

V oblasti kapitálových pohybov liberalizácia súladu s *acquis* je takmer ukončená. Zostávajúce reštrikcie sú spojené s nadobúdaním nehnuteľností nerezidentami. Túto otázku je stále potrebné riešiť.

V oblasti platobných systémov legislatíva SR je vo všeobecnosti v súlade s *acquis*. Je potrebné ešte vytvoriť orgán na riešenie sťažností na cezhraničné úverové transakcie. Infraštruktúra pre platobný systém v oblasti cenných papierov je vytvorená. Ďalej je potrebné sledovať zlepšenie pri predpokladanom zavedení účtovania v reálnom čase pre medzibankové platby.

Pre oblasť prania špinavých peňazí legislatívny rámec sa podstatne zlepšil, ale potrebné je ďalšie úsilie hlavne v oblasti praktickej implementácie nových pravidiel podľa Smerníc EÚ a medzinárodných štandardov. V slovenskom bankovom sektore je efektívne vytvorený proces identifikácie klientov, archivovania záznamov o transakciách a všetkých požiadaviek spojených s oznamovaním finančnej polícii. Ďalšie úsilie je potrebné na koordináciu v ostatných sektoroch. Ďalej sa má zlepšiť rámec pre sekundárnu legislatívu pokiaľ ide o regulačný proces najmä v nebankovom sektore.

Záver

Od stanoviska EK z roku 1997 SR urobila významný pokrok z hľadiska zosúladovania legislatívy a vo vytváraní nevyhnutných administratívnych štruktúr.

Slovensko vo všeobecnosti plní záväzky prijaté v rámci negociácií v tejto oblasti.

Za účelom ukončenia prípravy na vstup, SR by sa teraz malo zamerať na dokončenie zosúlad'ovania a elimináciu všetkých zostávajúcich reštrikcií, skompletovanie nevyhnutných administratívnych štruktúr na implementovanie *acquis* v tejto oblasti a posilnenie administratívnej kapacity s osobitnou pozornosťou na orgány, ktoré sú zapojené do boja proti praniu špinavých peňazí.

Hodnotenie z pohľadu plnenia priorít Partnerstva pre vstup

Priority Partnerstva pre vstup boli čiastočne splnené (reštrikcie pre inštitucionálnych investorov boli postupne uvoľnené, posilnili sa inštitúcie dohľadu a postupy, vytvorila sa efektívna štruktúra platobného systému, zabezpečované je zosúlad'ovanie s odporúčaniami FATF, pokračuje posilnenie odboru finančnej polície). Implementácia opatrení Akčného plánu sa realizuje.

Kapitola 5: Právo obchodných spoločností

Od minulej pravidelnej správy vykonala SR obmedzený pokrok v oblasti práva obchodných spoločností a ochrany práv duševného a priemyselného vlastníctva.

V posledných rokoch sa zlepšila činnosť Obchodného registra (OR). Jeho praktické fungovanie je kritizované podnikateľmi, napr. pre neexistenciu lehôt na zápis do OR, čo vedie k neistote obchodníkov a podporuje korupčné praktiky, pretože zaobchádzanie s návrhmi môže byť svojvoľné. Okrem toho povolenie zápisu bez ohľadu na právnu platnosť rozhodnutia umožňujúceho zápis sa javí ako medzera v zákone, ktorá narúša právnu istotu a môže byť v rozpore s *acquis*. Je nevyhnutné zlepšiť činnosť OR, predovšetkým zrýchliť zápis spoločností. Treba zabezpečiť, aby poplatky za kópie z OR kryli len náklady kópie.

Normy účtovníctva sú z veľkej časti v súlade s *acquis*. Plný súlad so smernicami ako aj medzinárodnými štandardmi sa dosiahne po vstupe zákona o účtovníctve do účinnosti v januári 2003.

Právo ochranných známk ako aj patentové právo sú z veľkej časti v súlade s *acquis*. Harmonizácia je potrebná so smernicou o autorskom práve v informačnej spoločnosti a smernicou o práve ďalšieho predaja. Nevyhnutné bude určité prispôsobenie jestvujúcej legislatívy ku dňu vstupu. Ministerstvo kultúry pripravuje novelu zákona o autorskom práve s cieľom implementovať uvedené normy.

V oblasti autorského práva hlavnými ťažkosťami sú stále vynutiteľnosť práva, piratela a nízka úroveň právneho vzdelania a povedomia represných orgánov. Hlavným problémom je opakovaný káblový prenos cudzích programov bez oprávnenia. Osobitnú pozornosť treba venovať efektívnosti administratívnych a justičných orgánov, ako sú colné, policajné a justičné orgány, a to predovšetkým zlepšením koordinácie a spolupráce medzi nimi, stanovením dostatočných prostriedkov a cieleným školením.

Na zhabanie tovaru na hraniciach je potrebné rozhodnutie súdu, čo spomaľuje konanie a zaťažuje súdy.

Administratívne kapacity sú relatívne vyspelé (*advanced*).

S cieľom ukončiť prípravy na členstvo sa musí SR sústrediť na zabezpečenie plného súladu s *acquis* v súlade s vyššie uvedeným. Predovšetkým nová úprava o obchodných spoločnostiach (*corporate legislation*) by sa mala riadne implementovať a vykonať a malo by sa zlepšiť konanie o registrácii spoločností. Kým v zlepšovaní transparentnosti a prístupu k Obchodnému registru sa stále pokračuje, je potrebné zlepšiť súčasné konanie o registrácii spoločností. SR by mala zintenzívniť opatrenia na boj proti pirátstvu a falšovaniu, na posilňovanie kontrol na hraniciach a, širšie, na ďalšie zlepšenie koordinácie medzi represívnymi orgánmi (colnými orgánmi, políciou, justíciou).

Hodnotenie z pohľadu plnenia priorít Partnerstva pre vstup

S ďalším zosúladením práva ochranných známk a autorského práva je legislatívny súlad v oblasti duševného a priemyselného vlastníctva z veľkej časti kompletný a pracuje sa na príprave zostávajúcich zákonov. Postupne (*gradually*) sa venovala pozornosť naliehajúcej prioritě výkonu práv duševného vlastníctva, posilňovaniu administratívnych kapacít a boju proti falšovaniu. Pokračuje sa v školení tak, ako bolo stanovené v Akčnom pláne pre represívne orgány, vrátane sudcov a prokurátorov, a je potrebné, aby sa v tom pokračovalo.

Celkovo, priority Partnerstva pre vstup boli v oblasti práva obchodných spoločností čiastočne splnené. Čiastočne sa vykonáva implementácia opatrení podľa Akčného plánu.

Kapitola 6 – Hospodárska súťaž

Pokrok od poslednej Správy

SR urobila v danej oblasti od poslednej správy solídny pokrok, v oblasti antitrustu aj v oblasti štátnej pomoci došlo k ďalšiemu zosúladeniu legislatívy s *acquis*. V oblasti administratívnych kapacít došlo k personálnemu posilneniu PMÚ, ako aj ÚŠP, nedošlo však k spojeniu PMÚ s ÚŠP (vyslovený nesúhlas Parlamentu). Podnikli sa školiace aktivity a aktivity na zvýšenie znalostí o pravidlách pre poskytovanie štátnej pomoci medzi poskytovateľmi ŠP, dosiahla sa uspokojivá úroveň celkového výkonu ÚŠP.

Celkové hodnotenie

Antitrust

Legislatíva v oblasti antitrustu je v širokej miere zosúladená s *acquis* (implementované sú princípy pravidiel antitrustu (dohody obmedzujúce hospodársku súťaž, zneužívanie dominantného postavenia, kontrola koncentrácií), aj *acquis* v oblasti blokových výnimiek). Administratívne kapacity –PMÚ funguje dobre, za účelom posilnenia výkonu PMÚ bude potrebné zamerať úsilie v prvom rade na prípady týkajúce sa vážneho narušenia hospodárskej súťaže a mali by sa uplatňovať prísnejšie sankcie. Úsilie je potrebné vyvinúť i za účelom zvýšenia uvedomovania si pravidiel antitrustu podnikateľským prostredím, potrebné sú aj školenia pre justíciu.

Štátna pomoc

Hoci legislatíva SR obsahuje základné princípy kontroly ŠP, SR musí pokračovať v aktualizácii legislatívy ŠP v súlade s posledným vývojom acquis. Správy o poskytnutej ŠP spracované SR dosahujú uspokojivú kvalitu. Fungovanie ÚŠP sa zlepšilo, hoci je potrebné ďalšie školenie personálu. Zvýšila sa úroveň výkonu práva ÚŠP, úsilie je potrebné vyvinúť za účelom zvýšenia uvedomovania si pravidiel štátnej pomoci u podnikateľov, poskytovateľov ŠP a justície.

Záver

Od roku 1997 sa celkovo dosiahla v danej oblasti dobrá úroveň v zosúladovaní legislatívy (tak v oblasti antitrustu, ako aj ŠP), boli vytvorené fungujúce administratívne štruktúry (PMÚ a ÚŠP). Solídny pokrok bol dosiahnutý v úrovni vykonávania práva PMÚ, zvýšila sa úroveň vykonávania práva ÚŠP, hoci v tejto súvislosti je potrebné ďalšie posilnenie.

S cieľom ukončiť prípravy na členstvo sa SR bude musieť v danej oblasti zamerať hlavne na:
- zabezpečenie pokračovania zosúladovania legislatívy s acquis v nadväznosti na posledný vývoj acquis v danej oblasti; - pokračovanie zvyšovania výkonu správnej aplikácie a vymožitelnosti legislatívy tak v oblasti antitrustu, ako aj v oblasti ŠP.

Hodnotenie z pohľadu plnenia priorít Partnerstva pre vstup

Priority Partnerstva pre vstup v oblasti hospodárskej súťaže boli v širokej miere splnené (legislatíva v oblasti antitrustu aj ŠP je v širokej miere zosúladená, administratívne kapacity ÚŠP boli značne posilnené, vykonávanie pravidiel antitrustu a štátnej pomoci, vrátane zosúladenia nekompatibilných schém ŠP bolo zlepšené, zvýšila sa kvalita prehľadov poskytnutej ŠP, potrebné je pokračovať v zvyšovaní povedomia podnikateľov, ako aj poskytovateľov ŠP pokiaľ ide o uplatňovanie pravidiel ŠP, zintenzívniť školenia justície). Z Akčného plánu bolo vyňaté opatrenie týkajúce sa spojenia PMÚ a ÚŠP.

Kapitola 7: Poľnohospodárstvo

Slovensko od minuloročnej pravidelnej správy dosiahlo dobrý pokrok v jednotlivých poľnohospodárskych subsektoroch v oblasti transpozícií a implementácií relevantného acquis, hlavne v oblasti veterinárnej a fytosanitárnej.

Obchod

Vzájomný obchod medzi EÚ a SR v roku 2001 výrazne vzrástol v nadväznosti na tzv. "dvojitú nulu". Dovozy EÚ zo SR sa zvýšili o 49% na úroveň 139 mil. Euro a vývozy EÚ do SR sa zvýšili o 8% na úroveň 344 mil. Euro. Obchodná bilancia je v prospech EÚ vo výške 205 mil. Euro oproti roku 2000, kedy dosahovala úroveň 225 mil. Euro (zdroj EUROSTAT COMTEX v nadväznosti na definíciu WTO o poľnohospodárskych výrobkoch). EÚ prevažne dovážala – olejniny mliečne výrobky, nápoje, alkohol a ocot. SR prevažne dovážala – potravinárske výrobky, ovocie, orechy, obilniny. Približne 72% dovoz EÚ zo SR a 77% vývozov EÚ do SR sú bez colného zaťaženia alebo profitujú zo znížených preferenčných colných sadzieb.

Všeobecné zhodnotenie

Je potrebné venovať pozornosť ďalšiemu rozvoju legislatívneho rámca a fungovaniu Platobnej agentúry; urýchliť prípravu a etablovanie IACSu ku dňu vstupu s dôrazom na LPIS; dosiahnuť plnú digitalizáciu blokov najneskôr pred koncom roku 2003; nebolo urobené plánovanie na spracovanie žiadostí, inšpekcií plôch, administrácií kontrol a platieb. Je nevyhnutné vynaložiť úsilie na vybudovanie operačného IACSu.

Plánovanie a zámery musia byť transformované do konkrétnych akcií a striktného časového harmonogramu.

Ku dňu vstupu je potrebné, aby SR bola schopná administrovať a efektívne kontrolovať schémy štátnej pomoci vzťahujúce sa na CAP a je nevyhnutné vyhnúť sa akýmkoľvek oneskoreniam v súlade s navrhnutým časovým harmonogramom.

Obchodné mechanizmy

Sú v zodpovednosti rôznych ministerstiev. Ministerstvo hospodárstva zodpovedá za vydávanie dovozných a vývozných licencií, Ministerstvo pôdohospodárstva zohráva poradenskú úlohu, Ministerstvo financií je zodpovedné za odvod vývozných daní.

Poľnohospodárska intervenčná agentúra zabezpečuje exportné refundácie a kontroly miesta určenia výrobkov spadajúcich pod intervenčné nákupy spolu s Colnou správou.

Politika kvality

Je potrebné implementovať relevantné acquis, ktoré sa vzťahuje na ochranu geografického označenia a určenia pôvodu pre poľnohospodárske a potravinárske produkty. Prijatie Zákona o organickom poľnohospodárstve bol významným krokom v zosúládaní s acquis.

Spoločné organizácie trhu

Je potrebné prijať potrebnú legislatívu, ktorá sa vzťahuje na jednotlivé organizácie trhu a spadá pod acquis Spoločenstva. Obzvlášť dôležité je pripraviť špecifické organizácie trhu, ktoré implementujú legislatívu pre rastlinné a živočíšne produkty. Je taktiež potrebné prijať adekvátny legislatívny rámec na etablovanie Trhového informačného systému. Slovensko potrebuje dokončiť register vinohradov po celom svojom území. Je potrebné zosúladiť s acquis Spoločenstva systém kvóty na mlieko.

Rozvoj vidieka a lesníctvo

Pokračovať v príprave povstupových programov a prípravy na implementáciu politiky rozvoja vidieka, vrátane zabezpečenia adekvátnych administratívnych kapacít.

Veterinárna legislatíva

Slovensko prijalo dôležité kroky s cieľom zosúladiť a implementovať legislatívu Spoločenstva v tejto oblasti, a to hlavne prijatím nového Zákona o veterinárnej starostlivosti.

Na dosiahnutie úplného súlade je však potrebné naďalej pokračovať v procese prijímania a implementácie legislatívy.

Vysoký stupeň zosúlad'ovania bol dosiahnutý v oblasti identifikácie a registrácie zvierat hlavne HD, ako aj v oblasti zaobchádzania so zvieratami.

Veterinárne a fytosanitárne hraničné prechody

Pokrok v etablovaní veterinárnych a fytosanitárnych hraničných prechodov na vonkajšej hranici EÚ zostáva i naďalej pomalý;

Slovensko potrebuje prijať ďalšie kroky na zvýšenie úrovne hraničného prechodu vo Vyšnom Nemeckom, tak aby bolo v súlade s kritériami Spoločenstva a je nevyhnutné začať a pokročiť s výstavbou zostávajúcich hraničných prechodov – Čierna nad Tisou a letisko Bratislava.

Fytosanitárna legislatíva

Slovensko dosiahlo dobrú úroveň v transpozícií a implementácií legislatívy, avšak tento proces je potrebné dokončiť.

Ďalšia harmonizácia je potrebná hlavne v oblasti osív a propagačného materiálu.

Je taktiež rovnako dôležité, aby všetky inšpekčné orgány, vrátane hraničných prechodov boli etablované a mali potrebný legislatívny rámec na správnu implementáciu acquis.

Je potrebné, aby sa posilnili administratívne kapacity, ako aj školenia fytosanitárnych inšpektorov.

Potravinová bezpečnosť

Slovensko pokročilo v etablovaní orgánov/inštitúcií zaoberajúcimi sa potravinovou bezpečnosťou a vo zvýšení opatrení vzťahujúcich sa na BSE.

Vo všetkých podnikoch boli vykonané inšpekcie a boli vypracované plány na zvýšenie úrovne podnikov, je však potrebné ďalej pokračovať v požadovaných aktivitách, ktoré sa vzťahujú na detailnú implementáciu týchto plánov.

Čo sa týka transpozície potravinového acquis, SR je za časovým harmonogramom. Dodatočné úsilie je potrebné na dosiahnutie plnej transpozície a na garantovanie kvality implementačných ustanovení. Ďalšie kroky je potrebné prijať na odstránenie autorizácií, registrácií a ďalších foriem predtrhovej kontroly na všetkých úrovniach tam, kde to neustanovuje legislatíva ES. Čo sa týka novel food v súčasnosti nie je oficiálne schválený systém na špecifické novel food vrátane geneticky modifikovaných potravín a nie je v platnosti špecifická legislatíva.

V oblasti potravín ďalšie posilnenie administratívnych kapacít je požadované aj napriek dosiahnutému pokroku. Aj keď mandát novozriadenej Štátnej veterinárnej a potravinovej správy je dvojznačný, koordinácia medzi rôznymi zložkami je nevyhnutná. Používanie laboratórií je potrebné zmodernizovať a zefektívniť ako aj zabezpečiť školenie personálu tak, aby umožnilo etablovať potrebné štruktúry a procedúry s acquis ES. Jasné usmernenia a postupy je potrebné etablovať, aby bol plne operačný Rýchly výstražný systém pre potraviny a krmivá a je očakávané vytvorenie komisie pre krízové riadenie. Je potrebné určiť

národný kontaktný bod a je potrebné založiť adekvátnu sieť s IT vybavením. Zosúladovanie potravinárskych procedúr s princípmi HACCP zostávajú hlavnou výzvou a je potrebné prijať plán aktivít na jeho implementáciu.

Čo sa týka kontrol bezpečnosti na tovary na vonkajšej hranici, SR potrebuje etablovať colnice a infraštruktúru na trhový dozor ako aj efektívnu administratívnu spoluprácu medzi zainteresovanými inštitúciami.

Rokovania v tejto kapitole boli provizórne uzatvorené. SR nepožadovalo žiadne prechodné ustanovenia v tejto oblasti. SR vo všeobecnosti splňa svoje záväzky z prístupových rokovaní v oblasti voľného pohybu tovarov.

Je potrebné sa špeciálne sústrediť na potravinovú bezpečnosť a potravinovú legislatívu a implementáciu ako aj na uzatváranie systematizovaných screeningov v legislatíve pre neharmonizovanú oblasť a odstránenie legislatívy, ktorá je v rozpore s *acquis*. Vo všeobecnosti je potrebné pokračovať v skvalitnení administratívnych kapacít.

Záver

Podľa názoru z roku 1997 EK prijala závery, že ďalšie zosúladovanie s *acquis* je stále potrebné aj keď významný pokrok bol dosiahnutý prijatím opatrení uvedených v Bielej knihe EK z roku 1995 o vnútornom trhu. EK doplnila, že ďalšie úsilie je potrebné v nasledujúcich oblastiach: implementácia a posilnenie veterinárnych a fytosanitárnych požiadaviek a zvýšenie úrovne podnikov s normami s ES (aspekt významnej dôležitosti vzťahujúcej sa na inšpekciu a kontroly, ktoré ochraňujú vonkajšiu hranicu EÚ); posilnenie administratívnych štruktúr na zabezpečenie potrebných kapacít na implementáciu a posilnenie nástrojov CAP; a je potrebná ďalšia reštrukturalizácia agro-potravinárskeho sektora na zvýšenie ich konkurencieschopnosti. EK ďalej poznamenala, že v prípade dosiahnutia takéhoto pokroku prístup v strednodobom horizonte nebude doprevádzaný významnejšími problémami vzťahujúcimi sa na CAP.

Od prijatia tohto názoru SR dosiahlo významný pokrok v zosúladovaní v EC v poľnohospodárskom *acquis*, hlavne posledný rok. Vo všeobecnosti dosiahlo významný pokrok v transpozícii a implementácii *acquis*.

Rokovania v tejto kapitole pokračujú, aj keď všetky negociačné otázky v oblasti veterinárnej a fytosanitárnej už boli klarifikované. SR dostalo prechodné obdobie v oblasti verejného zdravia pre dva podniky - pre mäso a ryby spracujúci podnik (tri roky po dátume vstupu). SR vo všeobecnosti splňa záväzky, ktoré boli prijaté v prístupových oblastiach.

S cieľom ukončiť prípravu na vstup, úsilie SR je potrebné sústrediť na finalizáciu zosúladovania; ďalšie posilnenie administratívnych kapacít na implementáciu a posilňovanie *acquis*, hlavne vo veterinárnej oblasti a v oblasti vzťahujúcej sa na potravinovú bezpečnosť; zabezpečiť, že úroveň podnikov je zvýšená s požiadavkami Spoločenstva; ukončenie výstavby a zabezpečenie adekvátneho fungovania BIPs na budúcej vonkajšej hranici EÚ; implementácia IACSu.; ukončenie príprav na implementáciu spoločných organizácií trhu; ukončenie legislatívnej a administratívnej základne na adekvátne fungovanie Platobnej agentúry. Adekvátnu pozornosť je potrebné venovať v otázkach pokrytých prechodnými ustanoveniami.

Hodnotenie z pohľadu plnenia priorít Partnerstva pre vstup

S prijatím nového zákona o veterinárnej starostlivosti a novelou zákona o fytosanitárnej starostlivosti, významný pokrok bol dosiahnutý v urgentných prioritách v zabezpečovaní zosúladovania veterinárnej a fytosanitárnej legislatívy. Čo sa týka urgentných priorít zvyšovania inšpekčných ustanovení hlavne BIPs na budúcej vonkajšej hranici iba výstavba BIP vo Vyšnom Nemeckom bola ukončená. Týmto neboli splnené požiadavky kvality ES pre BIPs.

Čo sa týka implementácie a posilňovania legislatívy TSE/BSE, vrátane testovania ochorení zvierat SR implementuje testovacie opatrenia skoro na tej istej úrovni ako EÚ. Relevantné administratívne prípravy pokračujú v súlade s Akčným plánom. Zosúladovanie acquis bolo dosiahnuté v oblasti epidemiologického dozoru, systému kafilérií, odstraňovania a likvidácie špecifických rizikových materiálov vo vzťahu ku zákazu skrmovania ako aj vo vzťahu k zákazu skrmovania mäsokostnej múčky prežúvavcami.

SR zvýšilo administratívne kapacity na MP SR, ŠVPS a ÚKSUPe, akokoľvek je potrebné adekvátne posilniť inštitucionálne štruktúry. IACS nebol zatiaľ etablovaný. Stratégia na implementáciu tohto systému je v Akčnom pláne predpokladaná v prvom štvrtroku 2003. Register viníc je v súčasnosti vypracovávaný v súlade s Akčným pláne. Bolo prijaté rozhodnutie o zriadení platobnej agentúry, avšak je potrebné prijať legislatívny rámec. Súlad bol dosiahnutý v oblasti klasifikácie jatočných polovic prasiat a pokračujú školenia, ktoré boli prijaté v Akčnom pláne.

V nadväznosti na záväzky vyplývajúce z Akčného plánu nebolo prijaté znovu posilnenie administratívnych štruktúr potrebných pre organizačný rámec, implementáciu, riadenie, monitorovanie, kontrolu a hodnotenie programov rozvoja vidieka financovaných z ES ako aj prijatie agro-environmentálneho programu vládou. Čo sa týka potravinovej bezpečnosti Akčný plán predpokladá zvýšenie úrovne potravinárskych podnikov. U všetkých spracovateľských podnikov boli vykonané inšpekcie a boli vypracované plány, akokoľvek sú potrebné ďalšie práce na detailnú implementáciu týchto plánov. Zriadenie nového orgánu pre potravinovú bezpečnosť a to ŠVPS SR, bolo dosiahnuté v súlade s Akčným plánom.

Vo všeobecnosti priority Partnerstva pre vstup v oblasti poľnohospodárstva boli čiastočne splnené. Implementácia opatrení spadajúcich do Akčného plánu je viac-menej v súlade.

Kapitola 8: Rybné hospodárstvo

V sektore rybného hospodárstva Slovensko dosiahlo ďalší pokrok, tak v oblasti legislatívnej ako aj inštitucionálnej.

Slovensko dalo do súladu svoju legislatívu s acquis v časti manažment zdrojov, inšpekcie a kontroly, dovozy a preprava rýb a rybích výrobkov prijatím Zákona o rybom hospodárstve vo februári 2002, novelou Zákona o potravinách v decembri 2001 a prijatím Zákona o organizáciách trhu v októbri 2001.

V časti vzťahujúcej sa na politiku trhu, Slovensko dosiahlo súlad s *acquis* prijatím Zákona o veterinárnej starostlivosti v júli 2002.

Nemožno zaznamenať nový pokrok v oblasti štrukturálnych akcií.

Slovensko pokročilo v posilňovaní administratívnych kapacít v tomto sektore. Na základe novely Zákona o potravinách bola Štátna veterinárna správa transformovaná na Štátnu veterinárnu a potravinovú správu so zodpovednosťou za inšpekcie a kontroly domácej výroby a dovážaných rýb, ako aj za školenie inšpektorov. Taktiež administratívne kapacity na odbore živočíšnych komodít ministerstva pôdohospodárstva boli posilnené prijatím jedného pracovníka v roku 2002.

Všeobecné zhodnotenie

Nebol zaznamenaný významný pokrok v oblasti štátnej pomoci v sektore rybného hospodárstva a medzinárodných dohôd o rybárstve. Keďže Slovensko je vnútrozemskou krajinou, vzťahujú sa naň iba niektoré časti *acquis*.

Slovensko zatiaľ neukončilo legislatívny rámec na etablovanie Platobnej agentúry, ktorá je nevyhnutná s pohľadom implementácie štrukturálnych aktivít.

Je potrebné, aby sa naďalej posilnili administratívne kapacity vo vzťahu k politike trhu a programovania a pre výber projektov pre rámec štrukturálnej politiky rybného hospodárstva.

Záver

Oproti posudku z roku 1997 EK prijala záver, že SR nebude mať žiadne väčšie problémy v integrovaní sektoru rybného hospodárstva do Spoločnej politiky rybného hospodárstva. Akokoľvek, EK upozornila, že pre SR je potrebné zabezpečiť zosúladovanie s ES v oblasti zdravia, hygieny a environmentálnych štandardov. Od prijatia tohto názoru SR dosiahlo pokrok a dosiahlo súlad s *acquis* v tomto sektore.

Rokovania v tejto kapitole boli provizórne uzatvorené, SR nepožadovalo žiadne prechodné ustanovenia v tejto oblasti. SR splnilo väčšinu svojich záväzkov vyplývajúcich z prístupových rokovaní v tejto oblasti.

S cieľom ukončiť prípravy na členstvo, SR by malo ďalej posilniť svoje kapacity na implementáciu a posilnenie, hlavne v oblasti administratívy budúcich štrukturálnych aktivít spadajúcich pod Spoločnú politiku rybného hospodárstva.

Kapitola 9: Doprava

Pokrok bol dosiahnutý v oblasti právneho zosúladovania a posilňovania administratívnych kapacít uvedených v Akčnom Pláne pre cestnú dopravu. Avšak je potrebné ďalšie úsilie na transpozíciu a implementáciu sociálnych pravidiel pre vnútrozemskú cestnú dopravu. V rámci vnútrozemskej vodnej dopravy je potrebné posilniť administratívne kapacity. V železničnej doprave boli vykonané značné kroky ohľadom budúcej organizácie Slovenských železníc. Je

tu potrebné ďalšie úsilie na plnú harmonizáciu s novým železničným acquis. Je žiadúce zabezpečiť efektívne fungovanie orgánu na vyšetrowanie leteckých nehôd.

Priority Partnerstva pre vstup boli splnené len v obmedzenej miere. Implementácia opatrení v rámci Akčného Plánu je čiastočne na správnej ceste.

Kapitola 10: Dane

V daňovej oblasti Správa konštatuje, že SR dosiahla dobrý pokrok pri zosúlad'ovaní daňovej legislatívy s acquis a konštatuje, že postúpila aj reforma daňovej správy.

Správa konštatuje, že v januári 2002 a v júli 2002 nadobudli účinnosť novely zákona o DPH, pričom k ďalším zmenám legislatívy v oblasti DPH dôjde v januári 2002.

Správa vyzdvihuje nadobudnutie účinnosti zákona o minerálnych olejoch, ktorý zavádza špecifické režimy a upozorňuje na skutočnosť, že ich správu prebrala colná správa.

Správa konštatuje zmeny v oblasti spotrebných daní z piva a vína.

V oblasti priamych daní konštatuje postupné zosúlad'ovanie so Smernicou o spojeniach spoločností, pričom vyzdvihuje zmenu zákona o dani z príjmov právnických osôb.

Správa nekonštatuje žiadny ďalší vývoj v oblasti administratívnej spolupráce a vzájomnej pomoci.

Celkové hodnotenie

Správa konštatuje, že:

- v oblasti DPH je nevyhnutné zabezpečiť zosúladenie v rozsahu zníženej sadzby DPH, oslobodenia od DPH, pri špeciálnych schémach a pri uplatňovaní DPH pri obchodovaní v rámci EÚ

- v oblasti spotrebných daní musí SR: - vyvinúť významné úsilie na dosiahnutie súladu štruktúry a sadzieb spotrebných daní a zaviesť daňové sklady na alkohol a tabak; - zaviesť rovnaké zdaňovanie krátkych a dlhých cigariet a špecifickú zložku do štruktúry spotrebnej dane z cigariet; - previesť správu spotrebných daní z alkoholických výrobkov a tabakových výrobkov z daňovej správy na colnú správu po schválení príslušnej legislatívy týkajúcej sa zavedenia daňových skladov pre alkohol a tabak; - SR musí pridať v procese zosúlad'ovania legislatívy v oblasti spotrebných daní

- v oblasti priamych daní SR: - musí zabezpečiť súlad s ustanoveniami Smernice o spojeniach spoločností; - musí novelizovať legislatívu tak aby sa ku dňu vstupu eliminovali potenciálne škodlivé daňové opatrenia a zabezpečil súlad s Code of Conduct for Business Taxation v rovnakom rozsahu ako je to u členských štátov EÚ; - SR dosiahla len obmedzený pokrok v oblasti administratívnej spolupráce a vzájomnej pomoci vzhľadom na chýbajúcu legislatívu v tejto oblasti

- SR by mala pri zabezpečení plnenia stanovených plánov v oblasti informatiky prevziať svoje povinnosti ku dňu vstupu

- v oblasti administratívnych kapacít SR musí predovšetkým odstrániť vysoké množstvo vrátených súm DPH a vyriešiť problém daňových podvodov a nedoplatkov daní vzhľadom na vysoké množstvo porušovania daňových predpisov

- správa konštatuje, že daňová správa nemá dostatok právomocí ani finančných prostriedkov na svoju činnosť, predovšetkým v oblasti ľudských zdrojov a informatizácie činností spojených s auditom a musí zlepšiť metodológiu kontrol.

Záver

Správa upozorňuje, že EK vo svojom posudku (Opinion) z roku 1997 konštatovala, že SR by mala zosúladiť svoju legislatívu v oblasti priamych daní, uplatňovania DPH a spotrebných daní a zúčastňovať sa na vzájomnej výmene informácií.

Správa vyzdvihuje pokrok pri vývoji nevyhnutnej administratívnej kapacity pre zabezpečenie uplatňovania *acquis* v oblasti daňovej.

Správa konštatuje, že v rámci prístupových rokovaní bola kapitola dane predbežne uzatvorená, pričom SR získala štyri prechodné obdobia a dve výnimky z uplatňovania *acquis*.

S cieľom ukončiť prípravu na členstvo by SR mala venovať pozornosť na prevzatie ustanovení legislatívy EÚ v oblasti DPH, spotrebných daní s výnimkou oblastí kde SR získala prechodné obdobia, v oblasti obchodovania v rámci EÚ vynaložiť úsilie na významnú modernizáciu a posilňovanie daňovej správy, venovať pozornosť oblastiam, v ktorých získala prechodné obdobia.

Hodnotenie z pohľadu plnenia priorít Partnerstva pre vstup

Správa o plnení Akčného plánu Accession Partnership konštatuje, že SR dosiahla pokrok v oblasti uplatňovania DPH a spotrebných daní. Správa ďalej konštatuje, že pretrvávajú niektoré diskriminačné opatrenia pri dovozoch obmedzeného rozsahu tovarov. V oblasti Code of Conduct pokračuje zosúladňovanie legislatívy SR. Správa taktiež konštatuje, že ustanovenia Smernice o držbe, pohybe a monitorovaní tovaru podliehajúceho spotrebným daniam neboli zatiaľ plne prevzaté do legislatívy SR. Správa zdôrazňuje, že SR musí prijať nevyhnutné opatrenia v záujme reformy a posilnenia administratívnych kapacít a dobudovať informačné systémy, ktoré umožnia výmenu informácií so Spoločenstvom a členskými štátmi EÚ.

Kapitola 11: Hospodárska a menová únia

Nakoľko podrobné hodnotenie ekonomickej politiky je uvedené v kapitole o plnení ekonomických kritérií hodnotenie tejto časti je zamerané iba na hodnotenie príslušných častí *acquis* pre HMÚ (hlavne časť VII Zmluvy a ďalšie), ktoré musia byť implementované pred vstupom.

Slovensko už splnilo požiadavky nezávislosti centrálnej banky, zákazu priameho financovania verejného sektora centrálnou bankou, zákazu privilegovaného prístupu verejnej správy k finančným inštitúciám.

Celkové hodnotenie

Slovensko vstupom bude participovať na HMÚ so štatútom krajiny s výnimkou podľa čl.122 Zmluvy o EC. K tomu potrebuje ku dátumu vstupu implementovať nevyhnutné zmeny v inštitucionálnom a právnom rámci.

Legislatíva SR je v tejto oblasti teraz v súlade s *acquis*, hlavne v oblasti postavenia NBS, zákazu priameho financovania verejného sektora centrálnou bankou a zákazu privilegovaného prístupu verejnej správy k finančným inštitúciám.

Zaznamenaný bol malý pokrok vo zvýšení administratívnej kapacity na zabezpečenie strednodobého fiškálneho plánovania a fiškálneho oznamovania. Je potrebné ďalšie posilňovanie relevantných odborov na Ministerstve financií, aby sa dosiahla dostatočná kapacita na pokrytie otázok národnej ekonomickej politiky v prostredí EÚ.

Záver

Od stanoviska EK z roku 1997 Slovensko urobilo ďalší pokrok v tejto oblasti a celkovo dosiahlo vysokú úroveň zosúladenia s *acquis* pre HMÚ. Negociácie boli predbežne uzatvorené a Slovensko vo všeobecnosti spĺňa záväzky prijaté v tejto oblasti

K tomu, aby sa dokončila príprava na členstvo, Slovensko by malo zamerať svoje úsilie na posilnenie administratívnej kapacity na Ministerstve financií vo vyššie uvedených oblastiach.

Kapitola 12: Štatistika

Celkové hodnotenie

Nedávno zavedená právna základňa a vysoký stupeň kompetencie pracovníkov ŠÚ SR vytvára dobrý základ pre implementáciu *acquis*.

Ďalší pokrok je nutný v niektorých špecifických oblastiach, vrátane regionálnej a externej obchodnej štatistiky. Kvalita regionálnej štatistiky sa musí zlepšiť. Je potrebné tiež zabezpečiť ďalšie zdroje údajov k regionalizácii produkcie hrubého fixného kapitálu pre multi-regionálne jednotky k zdokonaleniu regionalizácie údajov zamestnanosti, miezd pracovníkov podľa metodológie ESA 95 a dostať regionálnu štatistiku na úroveň požadovanú pre programovanie, monitorovanie a vyhodnocovanie. V štatistike zahraničného obchodu je nedostatok súladu v používaní dodatočných jednotiek merania, nakoľko jednotky merania v colných tabuľkách Slovenskej republiky a spoločného colného sadzovníka EK sú v niektorých prípadoch rôzne.

ŠÚ SR ďalej upevnil svoju spoluprácu s ďalšími spracovateľmi oficiálnych štatistík, t. j. ministerstvami a NBS. Má rozsiahlu nezávislosť a autonómiu v metodologických záležitostiach, technike a procedúrach pre spracovávanie a šírenie údajov. ŠÚ SR vynaložil úsilie k tomu, aby adekvátne informačné technológie, ľudské a finančné zdroje boli pridelené na ďalšie posilnenie štatistických kapacít vrátane regionálnej úrovne.

Záver

SR dosiahla od roku 1997 značný pokrok v prijímaní acquis v mnohých oblastiach, zvlášť nadobudnutím účinnosti nového Štatistického zákona v roku 2002. Celkovo je SR vyspelá ako z pohľadu zblížovania legislatívy tak i zabezpečenia náležitých administratívnych štruktúr.

SR všeobecne plní záväzky, ktoré prijala v oblasti štatistiky v priebehu rokovaní o pristúpení.

Pre ukončenie príprav na členstvo, sa musí úsilie SR sústrediť na zabezpečenie plného uplatňovania metodológie ESA 95 posilnením regionálnej štatistiky a zahájenie uplatňovania systému INTRASTAT do doby pristúpenia.

Hodnotenie z pohľadu plnenia priorít Partnerstva pre vstup

Štatistický úrad SR vynaložil úsilie na to, aby adekvátne informačné technológie, ľudské a finančné zdroje boli pridelené na ďalšie posilnenie štatistických kapacít vrátane regionálnej úrovne. Zvlášť, ako bolo plánované v Akčnom pláne, personálne obsadenie ŠÚ SR bolo posilnené v roku 2002. Táto priorita Partnerstva pre vstup bola splnená v značnom rozsahu. Implementácia opatrení podľa Akčného plánu sa sleduje.

Kapitola 13: Sociálna politika a zamestnanosť

Pokrok od poslednej správy

Od predchádzajúcej Pravidelnej správy nastal ďalší pokrok smerom k ukončeniu transpozície acquis v sociálnej politike a zamestnanosti.

Prijatie nového Zákonníka práce prinieslo pokrok aj v oblasti rovnakého zaobchádzania so ženami a mužmi. Taktiež zákon o sociálnom poistení prispieva k ukončeniu transpozície smernice o rovnakom zaobchádzaní s mužmi a ženami v oblasti sociálneho zabezpečenia.

V oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci bol dosiahnutý ďalší pokrok transpozíciou príslušnej legislatívy, avšak nebolo vypracované hodnotenie finančného dopadu prijatia všetkých smerníc.

Istý pokrok nastal aj v oblasti administratívnych kapacít v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia.

Z celkovo pozitívneho hodnotenia pokroku v oblasti zdravia verejnosti, kde sa podľa EK nevyskytli žiadne závažnejšie prekážky v implementácii príslušnej legislatívy EÚ, jedinou možnú výnimku predstavuje potreba zlepšiť diagnostické metódy v dohľade, kontrole a prevencii infekčných ochorení.

Hoci úrady SR podporovali sociálny dialóg na všetkých úrovniach, rokovanie tripartity na celoštátnej úrovni bolo od septembra do decembra prerušené kvôli nesúhlasu s návrhom vlády na zvýšenie cien plynu.

V oblasti politiky zamestnanosti dôležitým krokom v príprave na očakávané zapojenie sa do Európskej stratégie zamestnanosti bolo prijatie Spoločného hodnotenia priorit zamestnanosti (JAP).

V hodnotenom období sa mierne zhoršila situácia na trhu práce, pričom veľké obavy vzbudzuje najmä vysoká a stúpajúca dlhodobá nezamestnanosť.

Zvlášť vysoká je nezamestnanosť mladých a nízko kvalifikovaných ľudí a mimoriadne vážna medzi rómskou populáciou. Malá pracovná mobilita je dôsledkom nedostatočnosti trhu s bytmi. Kombinácia ponúk voľných pracovných miest a vyššej miery nezamestnanosti hovorí o nesúlade regionálnych a profesijných ponúk a dopytu a takisto aj o prvkoch negatívne ovplyvňujúcich prijatie dostupnej práce. Hoci v r. 2001 podstatne vzrástol počet ľudí zaradených do rekvalifikačných programov, ich počet je stále veľmi nízky.

Pokrok bol veľmi pomalý v oblasti stanovovania potrebných riadiacich štruktúr pre Európsky sociálny fond (ESF).

V oblasti sociálnej inklúzie predbežné čísla naznačujú na jednej strane síce veľmi nízku ale zvyšujúcu sa úroveň rozdielov v mzdách a vo výskyte chudoby a to aj po sociálnych transferoch, ďalej však odhaľujú významné regionálne disparity a zvlášť zraniteľnosť populácie Rómov. Vysoká úroveň nezamestnanosti naznačuje úzku spojitosť so sociálnym vylúčením.

V oblasti zákazu diskriminácie nemožno hovoriť o zvláštnom pokroku.

Celkové hodnotenie

V oblasti pracovného práva SR prijala vnútroštátne opatrenia zamerané na transpozíciu *acquis*, ktoré sa stali účinnými v rámci Zákonníka práce. V oblasti vynutiteľnosti pracovného práva bude dôležité zabezpečiť dostatočnú inštitucionálnu kapacitu. SR bude musieť transponovať smernice týkajúce sa zapojenia pracovníkov do Európskej spoločnosti (European Company), informovania a konzultovania s pracovníkmi.

Hoci bol dosiahnutý pokrok v legislatíve v oblasti rovnosti zaobchádzania s mužmi a ženami, kľúčovým sa stáva ich efektívna implementácia a vynutiteľnosť. Je potrebné pozornosť zamerať na prípravu vhodných a primerane financovaných informácií, vzdelávania a inštitúcií. Konceptiu rovnosti príležitostí žien a mužov, ktorú vláda prijala v marci 2001, kritizovali viaceré zdroje ako neefektívnu a deklaratívnu, najmä pre nedostatok finančného krytia v štátnom rozpočte na r. 2002.

V oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (BOZP) je potrebné posilniť účinné administratívne kapacity. Potrebná je najmä koordinácia supervízie a vynutiteľnosti príslušných ustanovení legislatívy BOZP. Zvláštnu pozornosť je potrebné venovať finančnému dopadu legislatívy BOZP na podniky. Je potrebné zlepšiť systém pokút, ktorý vzhľadom na ich nedostatočnú výšku, je neefektívny.

V oblasti verejného zdravia je potrebné pokračovať v rozvoji monitorovacieho systému s cieľom získať údaje porovnateľné s monitorovacím systémom spoločnosti. V časti surveillance a kontroly infekčných ochorení je potrebné zlepšiť diagnostické metódy, implementáciu a systém kontroly kvality a pokročiť v akreditácii väčšiny laboratórií. Je

potrebné pokročiť v implementácii legislatívy spoločenstva o tabaku a tvorby potrebných infraštruktúr pre jej implementáciu. Vo všeobecnosti je potrebný pokrok v zlepšení zdravotného stavu obyvateľstva, ktorý je stále horší ako súčasný EÚ priemer. Obavy z pohľadu verejného zdravia vzbudzuje nárast fajčenia a užívania drog, najmä medzi mládežou.

Sociálny dialóg je stále potrebné postupne zlepšovať, a to na všetkých úrovniach. Sociálnych partnerov je potrebné zapojiť do diskusie o všetkých otázkach národného významu ako je napr. zamestnanosť a sociálna inklúzia. Je potrebné zlepšiť komunikáciu sociálnych partnerov na všetkých úrovniach a posilniť ich vzdelávanie. Je potrebné sa zaoberať nízkym členstvom v asociáciách zamestnávateľov a v odboroch.

Je potrebné zabezpečiť účinný monitoring postupného nábehu priorít zamestnanosti definovaných v JAP, zaoberať sa štrukturálnymi problémami trhu práce a najmä podporiť aktívnu politiku trhu práce. Je potrebné prijať opatrenia zamerané na zvýšenie účasti vo vzdelávaní a na podporu integrácie Rómskej minority na trhu práce. Je potrebné zvýšiť stimulačné prvky v zamestnanosti a zlepšiť interakciu služieb zamestnanosti s nezamestnanými v celom jej priebehu. Toto je možné dosiahnuť len zmenou orientácie priorít Národného úradu práce.

Vážne mešká tvorba administratívnych štruktúr pre riadenie ESF. Je potrebné čo najskôr vyjasniť vzťahy medzi riadiacou jednotkou ESF MPSVR a sprostredkujúcimi článkami NÚP, MŠ SR a regionálnymi jednotkami. Ďalší rozvoj vzdelávacieho systému v tejto oblasti je jednou z najvyšších priorít. ESF musí byť obsahovo prepojený s bojom proti sociálnemu vylúčeniu a Európskou stratégiou zamestnanosti.

SR musí vypracovať národnú integrovanú stratégiu na podporu sociálnej inklúzie založenú na cieľoch EÚ. Kľúčový význam v tejto oblasti má zlepšenie systémov sociálnej štatistiky o chudobe a sociálnom vylúčení, ktoré musia harmonizovať s prijatými ukazovateľmi pre sociálnu inklúziu EÚ.

Je potrebné sústavne pokračovať v začatých reformách sociálnej ochrany, dôchodkovú reformu nevynímajúc.

SR bude musieť zaviesť a implementovať EÚ anti-diskriminačné smernice vychádzajúce z článku 13 Zmluvy o založení ES.

Záver

Od stanoviska EK v r. 1997 SR urobila podstatný pokrok v preberaní acquis, najmä v oblasti pracovného práva a BOZP. SR celkovo pokročila ako z pohľadu zosúladovania legislatívy tak aj tvorby administratívnych štruktúr.

SR vo všeobecnosti plní svoje záväzky prijaté v tejto oblasti počas negociácií.

S cieľom ukončiť prípravu na členstvo, SR by mala teraz sústrediť pozornosť na dokončenie transpozície a efektívnu implementáciu acquis v zostávajúcich oblastiach BOZP, rovnosti príležitostí žien a mužov, tabaku a anti-diskriminácie, na rozvoj sociálneho dialógu v súlade s praxou v EÚ, na vysporiadanie sa s problémom nezamestnanosti a na posilnenie celkovej administratívnej kapacity a medzirezortnej koordinácie, najmä čo sa týka ESF.

Kapitola 14: Energetika

Pokrok od Pravidelnej správy 2001

Slovensko dosiahlo pokrok v oblasti aproximácie legislatívy v energetike. V oblasti bezpečnosti zásobovania SR dosiahla pokrok najmä pri vytváraní infraštruktúry pre správu núdzových zásob ropy aj pri budovaní ich zásob podľa plánu. Pokrok bol dosiahnutý najmä v oblasti vnútorného trhu s energiou, vrátane založenia regulačného orgánu. Určitý pokrok sa dosiahol v otázkach týkajúcich sa vyradovania z prevádzky dvoch reaktorov JE V1 Bohunice, ktoré sa SR zaviazala odstaviť v roku 2006 resp. 2008.

V oblasti konkurencieschopnosti a vnútorného trhu s energiou SR pokračuje v pokroku pri vytváraní rámca pre spravodlivú a nediskriminačnú implementáciu acquis. Správa sumarizuje postupné otváranie trhu a reštrukturalizáciu a privatizáciu energetických spoločností.

V oblasti energetickej efektívnosti a obnoviteľných zdrojov bol dosiahnutý určitý pokrok.

V oblasti jadrovej bezpečnosti SR pokračuje v realizácii programov zvyšovania bezpečnosti v JE.

V otázkach rozhodnutia slovenskej vlády odstaviť 2 bloky JE V1 J.Bohunice v 2006 resp. 2008 SR realizovala niektoré kroky pre implementáciu predmetného záväzku (podpis rámcovej dohody medzi SR a EBOR týkajúcej sa fondu BDSIF, schválenie potrebnej legislatívy pre začlenenie dohody do slovenského právneho systému, dva rokovania zhromaždenia prispievateľov).

Celkové hodnotenie

V oblasti bezpečnosti zásobovania SR dosiahla pokrok v oblasti aproximácie legislatívy i skutočného budovania núdzových zásob ropy, ale je potrebné v tomto úsilí pokračovať.

V oblasti vnútorného trhu s energiou bol náležito vytvorený mechanizmus pre reguláciu a kontrolu, ale ostáva potreba úplného zosúladenia s acquis a ďalšieho posilnenia administratívnych kapacít. Štruktúra trhu je taká, že bude ťažké zaviesť do praxe skutočnú konkurenciu. Privatizácia, hoci nie je požiadavkou z hľadiska acquis, môže napomôcť pri vytváraní konkurencie.

V oblasti energetickej efektívnosti a obnoviteľných zdrojov by SR mala zintenzívniť podporu využívania obnoviteľných zdrojov a zvyšovania energetickej efektívnosti.

V auguste bol vytvorený ÚRSO, ktorý má mandát na ochranu spotrebiteľov pred negatívnymi následkami spôsobenými monopolnou pozíciou dodávateľa energie a na vytvorenie podmienok na stimuláciu konkurencie na trhu a elimináciu politického vplyvu na tvorbu cien. Napriek funkčnosti úradu bude potrebné zorganizovať pre zamestnancov ďalšie školenie a vzdelávanie. Úplná nezávislosť úradu bude dosiahnutá len vtedy, ak rozpočtová kapitola úradu bude patriť pod gesciu parlamentu a nie pod gesciu vlády.

V oblasti jadrovej bezpečnosti sa v prvej polovici 2002 uskutočnila misia Peer Review zameraná na posúdenie pokroku KK pri implementácii odporúčaní Správy Rady EU o jadrovej bezpečnosti v kontexte rozširovania. Podľa záverov publikovaných v júni 2002 SR akceptovala a prijala opatrenia pre všetky odporúčania vyššie uvedenej správy. Opatrenia týkajúce sa väčšiny odporúčaní sú adekvátne. V oblasti štyroch špecifických odporúčaní SR uviedla adekvátne opatrenia, v správe sa ale zdôrazňuje, že od SR sa očakáva zabezpečenie ich realizácie.

Dva reaktory JE V1 Bohunice sú predmetom záväzku na predčasné odstavenie. Slovenská vláda v roku 1999 rozhodla, že tieto reaktory budú odstavené v roku 2006 resp. 2008. Tieto záväzky musia byť rešpektované a preto začlenené aj do Prístupovej zmluvy.

Malo by sa ďalej posilniť nezávislé postavenie a zdroje ÚJD a malo by sa pokračovať v realizácii programov zvyšovania bezpečnosti JE V2 Bohunice (bloky 3 a 4) a JE Mochovce.

Neustálu pozornosť je potrebné venovať dlhodobým riešeniam pre nakladanie s vyhoreným jadrovým palivom a RAO.

Pre SR je potrebné zaistiť súlad s požiadavkami a procedúrami Euratom. V tomto smere je potrebné venovať pozornosť príprave implementácie Euratom Safeguards, najmä čo sa týka informácií o presune jadrových materiálov a pohybe zásob priamo zo strany subjektov, ktoré prevádzkujú jadrové zariadenia alebo uskladňujú jadrový materiál.

Záver

Od roku 1997 je dosahovaný pravidelný pokrok, najmä v oblasti núdzových zásob ropy, vnútorného trhu s energiou (hlavne v elektroenergetike a plynárenstve), jadrovej energetiky, postupného budovania administratívnych kapacít a v menšej miere pri zvyšovaní energetickej efektívnosti a podpore obnoviteľných zdrojov.

SR vo všeobecnosti spĺňa záväzky, ktoré prijala v energetike v rámci negociačných rokovaní. V oblasti poskytnutého prechodného obdobia – budovanie núdzových zásob ropy (do 31.12.2008) – SR priebežne implementuje acquis v súlade s dohodnutým harmonogramom.

Pre ukončenie príprav na členstvo v EU je potrebné zo strany SR zamerať pozornosť na zaistenie úplnej implementácie legislatívy v tejto oblasti v danom čase, najmä v oblasti vnútorného trhu s energiou (plyn a elektrina) a núdzových zásob ropy a pri posilňovaní administratívnej kapacity vytvorených inštitúcií (najmä regulačný úrad ÚRSO a Úrad jadrového dozoru). Príslušná pozornosť by sa mala venovať otázke prechodného obdobia. Neustálu pozornosť je potrebné venovať štátnym intervenciám v prospech sektoru tuhých palív a ich dopadom na trh s elektrinou. V otázke Bohunického medzinárodného fondu na podporu vyradovania by SR mala venovať ďalšiu pozornosť príprave projektov s cieľom zabezpečiť primerané projekty pre vyradovanie reaktorov JE V1.

Hodnotenie z pohľadu plnenia priorít Partnerstva pre vstup

SR akceptovala odporúčania Správy Rady “Jadrová bezpečnosť v kontexte rozširovania” a v súčasnosti ich implementuje. V máji bola vypracovaná nová verzia koncepcie vyradovania z prevádzky reaktorov JE V1 Bohunice, ktorú je však potrebné ešte dopracovať, schváliť a implementovať. V súlade s Akčným plánom pokračujú práce na ďalšom zvyšovaní

jadrovej bezpečnosti JE V2 Bohunice a JE Mochovce. SR dosiahla dobrý pokrok pri posilňovaní administratívnych kapacít v oblasti zásob ropy vrátane zvýšenia počtu pracovníkov v súlade s akčným plánom a v oblasti prípravy na vstup na vnútorný trh s energiou (smernice o liberalizácii trhu s elektrinou a plynom), vrátane vytvorenia prevádzkovateľa prenosovej sústavy. Avšak stále existuje potreba ďalšieho posilnenia administratívnych kapacít v oblasti vnútorného trhu s energiou. V súlade s akčným plánom vstúpili do platnosti v máji 2002 nariadenia vlády o energetickom štitkovaní domácich spotrebičov, ale celkový pokrok v oblasti energetickej efektívnosti a využívania obnoviteľných zdrojov je pomalý.

Vo všeobecnosti boli priority Partnerstva pre vstup v oblasti energetiky čiastočne splnené. Implementácia Akčného plánu pokračuje.

Kapitola 15: Priemyselná politika

Pokrok od poslednej správy

SR zaznamenala ďalší pokrok v oblasti priemyselnej politiky. Prioritou bola podpora investícií a privatizácia. Vo všeobecnosti došlo k zlepšeniu investičného prostredia a nárastu zahraničných investícií. Privatizácia a reštrukturalizácia sa dostala do svojej záverečnej fázy, pozornosť bola venovaná najmä čiastočnej privatizácii prirodzených monopolov. Zlepšil sa legislatívny rámec pre privatizáciu, posilnili sa právomoci NKÚ pri kontrole aktív FNM, FNM sa umožnil predaj zlých úverov prostredníctvom verejných súťaží a zvýšila sa transparentnosť riadenia štátnych podnikov.

Celkové hodnotenie

SR dosiahla značný pokrok pri realizácii zlepšovania inštitucionálneho a legislatívneho rámca podnikateľského prostredia. Avšak veľké úsilie je ešte stále potrebné venovať takým nedostatkom ako korupcia, rozsiahla byrokracia a nekonzistentnosť legislatívy. Ďalšie opatrenia je potrebné realizovať v oblasti bankrotov a neuhrádzania záväzkov s cieľom posilniť úlohu veriteľov, zvýšiť kvalitu pôsobenia konkurzných správcoch a zvýšiť kapacitu súdneho systému s cieľom umožniť efektívnu implementáciu legislatívy v oblasti bankrotov.

SR pokračuje vo svojom úsilí v oblasti podpory investícií a postupne zvyšuje svoju dôveryhodnosť z pohľadu priamych zahraničných investícií. Prijaté opatrenia a návrhy, ktoré sa v súčasnosti implementujú ukazujú na to, že vysoká priorita sa venuje zlepšovaniu investičného prostredia. Avšak aj v tejto oblasti pretrvávajú štrukturálne problémy, napr. väčšina investícií smeruje do oblasti Bratislavy a jej okolia. Od vytvorenia VÚC sa očakáva, že prispejú k zvýšeniu prílivu investícií najmä do znevýhodnených oblastí východného Slovenska. Skutočné zlepšenie činnosti agentúry SARIO je potrebné ešte posúdiť.

Proces privatizácie pokračoval úspešne a v súčasnosti je takmer ukončený. Vplyvom presunu majetku do súkromného vlastníctva sa znížil rozsah politického zasahovania, ktorý sa ukázal v minulosti ako problematický. Malo by sa pokračovať v reštrukturalizácii podnikov, ale napr. privatizovaný oceľiarsky sektor dokázal úspešne fungovať aj v ťažkých ekonomických podmienkach. Ukazuje sa, že zo strany vlády nebudú potrebné žiadne ďalšie opatrenia.

Boli vytvorené potrebné administratívne inštitúcie a zdá sa, že reorganizáciou niekoľkých štátnych inštitúcií v rámci MH sa znížila fragmentácia inštitucionálnej štruktúry. To však zvyšuje nároky na MH pri presadzovaní pokračovania procesu reforiem pri garantovaní stability, konzistentnosti a konzultácií s dotknutými subjektami.

Dôležitým prvkom priemyselnej politiky je kontrola štátnej pomoci a kompatibility podporných schém s pravidlami ES (viď kap. 6 – Hospodárska súťaž).

Záver

Od roku 1997 SR dosiahla dobrý pokrok vo väčšine oblastí a je možné povedať, že priemyselná politika SR je v súlade s princípmi priemyselnej politiky ES.

SR splnila záväzky prijaté v rámci negociačných rokovaní v tejto oblasti a nepožiadala o žiadne prechodné obdobie.

Pre ukončenie príprav na členstvo v EU je potrebné zo strany SR zamerať úsilie na ďalšiu koordináciu svojich administratívnych štruktúr a ďalšie zvyšovanie konkurencieschopnosti podnikovej sféry tak, aby sa dosiahla plná integrácia do jednotného vnútorného trhu.

Kapitola 16: Malé a stredné podniky

Pokrok od Pravidelnej správy 2001

SR dosiahla ďalší pokrok v oblasti formulácie politiky MSP a reformy podpory podnikania zo strany štátu. Bol posilnený inštitucionálny a administratívny rámec pre podporu MSP a boli prijaté ďalšie kroky smerom k zlepšovaniu podnikateľského prostredia. Prekážkou rozvoja MSP v SR ostáva stále prístup k financiám.

Celkové hodnotenie

Definícia MSP je v úplnom súlade s Odporúčaním ES. Boli identifikované najdôležitejšie otázky, ktoré majú vplyv na podnikateľské prostredie v SR a následne prijaté primerané opatrenia. Realizáciou opatrení, zavedených najmä v rokoch 2000 a 2001, došlo k celkovému zlepšeniu podnikateľského prostredia.

Nová stratégia MSP, ktorá sa v súčasnosti pripravuje, by sa mala zamerať na zaistenie efektívnej implementácie opatrení zameraných na znižovanie administratívnej náročnosti, zjednodušovanie administratívnych postupov a posilnenie vymáhateľnosti práva. Malo by dôjsť ku koncentrácii veľkého počtu podporných schém pre MSP s cieľom dosiahnuť vyššiu koncentráciu finančných prostriedkov a zjednodušiť prístup k nim. To sa odporúča aj v rámci vyhodnotenia efektívnosti projektov zo strany slovenskej vlády.

Opatrenia prijaté nedávno v oblasti zlepšenia inštitucionálneho rámca ešte nie je možné posúdiť. Pozornosť by sa mala venovať zabezpečeniu činnosti NARMSP a úlohám špecializovaných agentúr (NARMSP a SARIO) z pohľadu budúcej implementácie štrukturálnych fondov. Mala by sa vylúčiť duplikácia činnosti a prekrývanie aktivít medzi sieťou RAIC a BIC – ktorú koordinuje NARMSP – a regionálnymi rozvojovými agentúrami,

ktoré patria pod MVRR. V otázke podnikateľských združení je možné povedať, že niektoré z nich reprezentujú záujmy menších podnikov a sú zapojené do sociálneho dialógu v rámci tripartity. SR by mala ďalej podporovať aktívnu úlohu a činnosť podnikateľských združení.

Malo by sa zvýšiť úsilie smerom k príprave na využívanie štrukturálnych fondov v oblasti rozvoja podnikania.

Záver

Od roku 1997 SR dosiahla ďalší pokrok v oblasti formulácie politiky MSP a zlepšovania podnikateľského prostredia. Politika SR v oblasti MSP do značnej miery sleduje prístup, podporovaný na úrovni EU.

SR splnila záväzky prijaté v rámci negociačných rokovaní v tejto oblasti a nepožiadala o žiadne prechodné obdobie.

Pre ukončenie príprav na členstvo v EU je potrebné zo strany SR zamerať pozornosť na konsolidáciu a zlepšovanie inštitucionálneho rámca s cieľom vyhnúť sa fragmentácii a nedostatku koordinácie.

Kapitola 17: Veda a technika

EK konštatuje ďalší pokrok, ktorý SR urobila v tejto oblasti od správy v roku 2001 (Zákony o vede a technike, SAV a VŠ). Rovnako kladne hodnotí úspešné zapojenie SR do 5. Rámcového programu.

EK zdôrazňuje potrebu posilnenia štruktúry národných kontaktných bodov, zvýšenia finančnej podpory a zlepšenia administratívnej kapacity v tejto oblasti. Zároveň zdôrazňuje potrebu zvýšenia percenta HDP investovaného do vedy a techniky na zabezpečenie integrálneho zapojenia SR do Európskeho výskumného priestoru. Viac podpory je potrebné venovať zapojeniu malých a stredných podnikov a súkromného sektora do vedy a techniky.

Záver

V správe z roku 1997 EK konštatovala, že v tejto oblasti neočakáva vážnejšie problémy. Od doby publikovania tejto správy SR posilnila spoluprácu s EU v tejto oblasti a uzatvorila negociačnú kapitolu.

Pre úplnú prípravu na vstup do EU musí SR posilniť finančnú podporu vedy a techniky a posilniť administratívnu kapacitu.

Kapitola 18: Vzdelávanie a výchova

EK konštatuje pokrok SR v tejto kapitole, hlavne v legislatívnej oblasti – implementácia direktívy o vzdelávaní migrujúcich pracovníkov, zákon o vysokých školách, vznik rady pre odbornú výchovu, zákon o financovaní základných a stredných škôl, prenos kompetencií na

samosprávne regióny. EK podrobnejšie cituje pozitívne momenty prijatého zákona o VŠ, ktorého prínos je kladne hodnotený.

V celkovom hodnotení EK konštatuje nízke celkové výdavky SR na oblasť vzdelávania a vyzýva SR na ich zvýšenie, aby sa dosiahla faktická implementácia prijatej legislatívy. Rovnako aj presun školských kompetencií by mal sprevádzaný patričnými finančnými zdrojmi.

EK zároveň vyzýva SR na reformu odborného vzdelávania, ktoré považuje za nedostatočne reflektujúce potreby trhu práce. Odporúča posilnenie kontaktov medzi školami a podnikateľskou sférou, ako aj spoluprácu s úradmi práce. EK rovnako vyzýva na posilnenie fungovania celoživotného vzdelávania s ohľadom na problémy znevýhodnených skupín obyvateľov, osobitne Rómov.

Záver

V správe z roku 1997 EK konštatovala, že v tejto oblasti neočakáva vážnejšie problémy. Od doby publikovania tejto správy SR posilnila spoluprácu s EU v tejto oblasti a uzatvorila negociačnú kapitolu.

V súvislosti s prípravou na vstup do EU by mala SR zamerať svoje úsilie na vyváženosť medzi strategickými zámermi a ich implementáciou, ktorá by mala byť sprevádzaná dostatočnými finančnými prostriedkami. SR by mala zabezpečiť dostatočnú administratívnu kapacitu v oblasti vzdelávania, ako aj koordináciu medzi všetkými zainteresovanými inštitúciami.

Kapitola 19: Telekomunikácie a informačné technológie

Slovensko ešte neukončilo harmonizáciu s *acquis*. Zatiaľ čo bol dosiahnutý pokrok v sektore pôšt prijatím zákona o poštových službách, harmonizácia v telekomunikačnom sektore nenapredovala, keďže Slovenský parlament odmietol prijať ďalšie potrebné dodatky v hodnotenom období. Oddelenie regulačných a vlastníckych funkcií, takisto uvedené v Akčnom Pláne, nebolo ešte ukončené, pretože Ministerstvo pokračuje vo vykonávaní štátnych vlastníckych práv.

Priority Partnerstva pre vstup boli splnené len v obmedzenej miere. Implementácia opatrení v rámci Akčného Plánu je čiastočne na správnej ceste.

Kapitola 20: Kultúra a audiovizuálna politika

EK konštatuje pokrok v tejto oblasti od Pravidelnej správy v roku 2001. Osobitne cituje legislatívne kroky a administratívne posilnenie kapacity Rady pre vysielanie a retransmisiu, prípravu na vstup SR do programov Media Plus a Media Training a účasť SR v programe Culture 2000.

V celkovom hodnotení EK oceňuje pokrok dosiahnutý SR za uplynulý rok.

Záver

V správe z roku 1997 EK konštatovala potrebu rýchlych legislatívnych krokov zo strany SR v oblasti audiovizízie, ako aj nevyhnutnú štrukturálnu reformu audiovizuálneho sektora z dobrou perspektívou potrebné zmeny uskutočniť. Od toho obdobia EK konštatuje dosiahnutie významného progresu týkajúceho sa legislatívnej kompatibility aj administratívnej kapacity.

Pre vstup do EU sa SR, v tejto oblasti, musí sústrediť na udržanie potrebnej administratívnej kapacity a implementáciu novej legislatívy.

Kapitola 21: Regionálna politika a koordinácia štrukturálnych nástrojov

Pokrok od poslednej správy

Od poslednej Pravidelnej správy sa urobil pokrok v príprave na implementáciu štrukturálnej politiky.

Celkové hodnotenie

Slovensko už usporiadalo svoje teritórium do jednotiek, zodpovedajúcich klasifikácii NUTS. Slovensko urobilo pokrok v oblasti vytvárania inštitucionálnych štruktúr. Boli určené orgány zodpovedné za implementáciu štrukturálnych fondov a fondu súdržnosti. Avšak neukončilo sa ešte vyšpecifikovanie všetkých úloh. Musia sa podniknúť ďalšie kroky k zabezpečeniu efektívnej medzirezortnej koordinácie. Slovensko musí tiež zintenzívniť snahu o zvýšenie administratívnych kapacít riadiacich a platobných orgánov, sprostredkovateľských a iných orgánov na žiadanú úroveň. Výber projektov a rozhodovanie by malo byť spravované v rámci, ktorý by zaručoval prehľadnosť, výkonnosť a spoľahlivosť v implementácii programov. Slovensko by malo ďalej pokračovať v budovaní štruktúr a mechanizmov koordinácie potrebných pre využívanie finančnej pomoci z Európskeho sociálneho fondu v kontexte Európskej stratégie zamestnanosti a v kontexte procesu inklúzie.

Vo veci programovania Slovensko stále potrebuje radikálne zvýšiť svoje programovacie kapacity. Za týmto účelom bude potrebná účinná a výkonná medzirezortná spolupráca a partnerstvo pre celý proces prípravy Rozvojového plánu. Výrazný pokrok musí byť taktiež dosiahnutý v oblasti technickej pripravenosti projektov spôsobilých pre pomoc zo štrukturálnych fondov a fondu súdržnosti (project pipeline).

Práce na zabezpečení súladu s požiadavkami *acquis* na monitoring a vyhodnocovanie musia pokračovať, najmä vzhľadom na ex-ante hodnotenie Rozvojového plánu. Na zabezpečenie účinnosti a efektivity implementácie programov štrukturálnych fondov je kľúčovým spoľahlivý a presný monitorovací systém.

Slovensko pokročilo v oblasti finančnej správy a kontroly. Dokončuje špecifické procedúry finančnej kontroly, auditu, certifikácie výdavkov a vyrovnávania nepravidielností špecifických pre štrukturálne fondy a fond súdržnosti. Napriek tomu, príslušné systémy a procedúry pre finančnú správu a kontrolu stále musia byť posilňované, týka sa to najmä riadiacich a platobných orgánov. Jednotky vnútorného auditu boli ustanovené na ministerstvách zodpovedných za implementáciu Fondov, okrem Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny. Tieto oddelenia však musia byť naďalej posilňované a príprava interných audítorov by mala

byť v tomto zmysle prioritou. Je potrebné stanoviť spoločné smernice pre interný audit. Slovensko zaviedlo viacročné plánovanie rozpočtových výdavkov. Legislatíva v oblasti rozpočtu je do istej miery flexibilná, čo umožňuje meniť alokáciu medzi zdrojmi a prioritami.

Vo veci regionálnych štatistík je potrebné ďalšie úsilie na dosiahnutie úrovne potrebnej na plánovanie, monitoring a hodnotenie regionálneho rozvoja, najmä pre ex-ante hodnotenie.

Záver

Vo svojom Stanovisku z roku 1997 Komisia došla k záveru, že Slovensko preukázalo len obmedzené elementy integrovanej rozvojovej politiky, ktorá by mohla zabezpečiť zhodu s politickými pravidlami štrukturálnej politiky EÚ. Súhrnná diferencovaná politika, zaoberajúca sa regionálnymi disparitami sa mala len pripraviť. Ďalej Komisia dodala, že administratívne kapacity Slovenska, ktoré mali riadiť integrované regionálne rozvojové programy potrebovali jasné posilnenie. Takže pred tým, než by Slovensko mohlo použiť pravidlá Spoločenstiev, museli sa uskutočniť závažné reformy, vrátane vytvorenia vhodných administratívnych a rozpočtových procedúr, aby sa fondy zo štrukturálnych politík EÚ mohli efektívne využiť.

Od tohto stanoviska Slovensko urobilo pokrok na poli legislatívnom, a nedávno aj prijatím potrebných opatrení, ktoré budú slúžiť ako dobrý základ na rozvoj potrebných administratívnych kapacít. Vcelku možno povedať, že Slovensko sa dostalo do súladu s *acquis*, ale efektívne administratívne kapacity sú len čiastočne vytvorené.

Negociácie k tejto kapitole boli predbežne uzavreté. Slovensko nepožiadalo o žiadne prechodné riešenia v tejto oblasti. Slovensko vcelku plní záväzky, ktoré prevzalo počas negociačných rokovaní.

K tomu, aby sa ukončila príprava na členstvo, úsilie sa má sústreďovať na jasnú definíciu konečných implementačných štruktúr a veľmi podstatne na posilnenie ich administratívnych kapacít, posilnenie medzirezortnej koordinácie a partnerstva, priebežnú prípravu efektívnych projektov ("pipeline") a na ďalšie posilnenie systémov a procedúr na efektívne monitorovanie, finančný manažment a kontrolu.

Hodnotenie z pohľadu plnenia priorít Partnerstva pre vstup

Slovensko splnilo súrnu prioritu zabezpečenia teritoriálneho rozdelenia, ktoré umožňuje efektívnu implementáciu nariadení o štrukturálnych fondoch. Legislatívny rámec, ktorý umožňuje implementáciu *acquis* bol takmer celkom kompletizovaný. V súlade s Akčným plánom boli určené orgány, zodpovedné za implementáciu štrukturálnych fondov a fondu súdržnosti, najmä riadiace orgány a jediný platobný orgán. Avšak priorita, týkajúca sa jasného rozdelenia zodpovedností, vytvorenia efektívnej medzirezortnej koordinácie a najmä vývoja administratívnych kapacít bola splnená len čiastočne. Vypracovanie plánovacích (programových) dokumentov na implementáciu štrukturálnych fondov EK jednotlivými ministerstvami pokračuje s istým oneskorením. Vo veci monitorovacieho a hodnotiaceho systému sa nedá hovoriť o pokroku. Opatrenia z Akčného plánu v oblasti finančného manažmentu a kontrolných procedúr sú plánované na rok 2003. Priorita vzťahujúca sa na vývoj technickej prípravy projektov pre projekty štrukturálnych fondov a fondu súdržnosti, ako to bolo stanovené v prioritách, nebola splnená.

Priority Partnerstva pre vstup v oblasti regionálnej politiky boli čiastočne splnené. Časový harmonogram určený v Akčnom pláne sa čiastočne dodržiava.

Kapitola 22: Životné prostredie

Pokrok od poslednej správy

Od poslednej Pravidelnej správy SR urobila značný legislatívny pokrok prijatím dôležitých zákonov v oblasti ovzdušia, odpadov, vody, ochrany prírody, kontroly priemyselného znečistenia a manažmentu rizík, geneticky modifikovaných organizmov a chemických látok, hluku a radiačnej ochrany. Pokrok bol dosiahnutý aj v integrácii environmentálnych princípov do iných sektorových politík prijatím návrhu opatrení na implementáciu Aarhuského dohovoru a prijatím Národnej stratégie pre trvalo udržateľný rozvoj. V oblasti horizontálnej legislatívy bolo ustanovené dokumentačné centrum EIA. V oblasti ovzdušia bol ratifikovaný Kjótsky dohovor.

V oblasti vodného hospodárstva bola vykonaná transformácia vlastníctva. Na dereguláciu poplatkov v sektore bude dohliadať Úrad pre reguláciu sieťových odvetví. Vláda prijala Generel ochrany a racionálneho využívania vôd, ktorý bude použitý ako podporný dokument pri rozhodovaní vo vodnom hospodárstve.

Zvýšila sa administratívnu schopnosť implementovať a vynucovať *acquis* v oblasti životného prostredia. Množstvo úloh bolo decentralizovaných na miestne a regionálne samosprávy. Posilnenie environmentálnych inštitúcií o 199 pracovníkov bolo schválené vládou a financované zo štátneho rozpočtu. SR má zavedený obsiahly avšak komplikovaný systém povolení, najmä v odpadovom hospodárstve. Integrované povolenia ešte neboli zavedené. Povoľujúcim orgánom pre IPKZ bola určená SIŽP, ktorá zostáva aj orgánom zodpovedným za vynucovanie. SR má primeraný funkčný monitorovací systém, ktorý tvoria hlavne SIŽP, SHMÚ a kontraktované laboratória.

Celkové hodnotenie

SR by mala naďalej pokračovať v integrácii environmentálnych princípov do iných sektorových politík a podporovať trvalo udržateľný rozvoj.

Administratívna kapacita SR implementovať environmentálne *acquis* si naďalej vyžaduje pozornosť. Trend personálneho posilňovania inštitúcií by mal pokračovať aj v budúcnosti. Administratívna štruktúra je fragmentovaná a vyžaduje lepšiu koordináciu medzi ministerstvami a medzi rôznymi administratívnymi úrovňami. V oblasti vody, dostatočný počet pracovníkov by mal zabezpečený najmä na municipálnej úrovni na zabezpečenie nových úloh vyplývajúcich zo zákona o vodách. Mal by byť vytvorený systém na informovanie verejnosti o nesúlade so smernicou o pitnej vode.

Slovenský systém na vydávanie environmentálnych povolení je založený na environmentálnych médiách a separátnych povoleniach pre jednotlivé sektory. Smernica o Integrovannej prevencii a kontrole znečistenia (IPKZ) ešte nebola transponovaná, ale v júni 2002 bola SIŽP určená ako orgán, ktorý bude vydávať integrované povolenia. Urgentne by mali byť vykonané opatrenia, aby táto smernica bola implementovaná do dátumu vstupu

(transponovať smernicu podľa plánu do konca 2002, ustanoviť kompetentný orgán pre vydávanie integrovaných povolení, zaškolenie pracovníkov a príprava priemyslu na žiadosti o povolenie, preklad referenčných dokumentov najlepších dostupných techník).

Plánovacia kapacita by mala byť posilnená najmä v oblasti odpadového hospodárstva (plán odpadového hospodárstva ešte nebol pripravený) a ochrany vôd (príprava programu redukcie nebezpečných látok podľa zoznamu II smernice o nebezpečných látkach).

Počet inšpekcií a monitorovacia schopnosť by mali byť zvýšené, najmä v oblasti odpadov (pre uzavreté skládky, skládky, ktoré by mali byť uzavreté v budúcnosti, nové skládky, spaľovne odpadov a nakladanie a prevoz nebezpečných odpadov). V oblasti vynucovania SR má zavedený systém environmentálnych pokút. Tento vynucovací mechanizmus by mal byť ešte posilnený.

Záver

Vo svojom Posudku z roku 1997 Komisia vyjadrila názor, že ak bude SR pokračovať vo svojom legislatívnom programe, úplná transpozícia environmentálneho acquis môže byť dosiahnutá v strednodobom horizonte. Efektívne uplatnenie legislatívy, ktorá vyžaduje vysoké investície a značné administratívne úsilie bude možné dosiahnuť iba v dlhodobom horizonte.

Od Posudku SR dosiahla značný pokrok v zosúladzovaní s environmentálnym acquis a v budovaní administratívnej kapacity nevyhnutnej na jeho implementáciu. SR nedávno výrazne zvýšila environmentálne investície.

Vyjednávanie v tejto kapitole bolo predbežne uzavreté. SR plní väčšinu záväzkov prijatých v kontexte prístupových rokovaní. SR získala prechodné obdobia týkajúce sa emisií prchavých organických látok zo skladovania palív (do 31.12.2007), odpadov z obalov (do 31.12.2007), čistenia mestských odpadových vôd (do 31.12.2015), vypúšťania niektorých nebezpečných látok (do 31.12.2006), veľkých spaľovacích zariadení (do 31.12.2010), spaľovania odpadov (do 31.12.2006) a existujúcich zariadení podľa smernice o IPKZ (do 31.12.2011). Aj keď SR vo všeobecnosti uskutočňuje nevyhnutné kroky, ktoré zabezpečia implementáciu v týchto oblastiach do dohodnutých termínov, oneskorenia, ktoré sa vyskytli v implementácii smerníc o IPKZ a vypúšťaní nebezpečných látok, by mali byť urýchlene napravené.

Aby SR ukončila prípravu na členstvo, jej úsilie sa musí sústrediť na finalizáciu transpozície, najmä smernice IPKZ; na posilnenie administratívnej kapacity v oblasti vydávania povolení, najmä v oblasti IPKZ a odpadov; a na prípravu programov na redukciiu znečistenia vôd. Súčasne musí venovať pozornosť záležitostiam, ktorých sa dotýkajú prechodné obdobia.

Hodnotenie z pohľadu plnenia priorít Partnerstva pre vstup

V transpozícii acquis bol dosiahnutý určitý pokrok v oblasti ovzdušia, odpadov a kontroly priemyselného znečistenia a manažmentu rizík, významný pokrok bol dosiahnutý v oblasti vody a ochrany prírody. Veľká pozornosť musí byť stále venovaná implementácii acquis, najmä v oblasti odpadového hospodárstva, kvality vôd a zvlášť kontroly priemyselného znečistenia. Integrácia environmentálnych princípov do iných sektorových politík bude naďalej vyžadovať pozornosť. SR vykonala rad aktivít zameraných na posilnenie administratívnej kapacity v oblasti životného prostredia. Napriek tomu administratívna

schopnosť implementovať environmentálne acquis bude naďalej vyžadovať pozornosť, ako je to uvedené v Akčnom pláne. V roku 2002 bolo schválené posilnenie inštitúcií o 199 pracovníkov. Takéto posilňovanie by malo pokračovať aj v budúcnosti.

Priority Partnerstva pre vstup v oblasti životného prostredia boli do značnej miery splnené. Implementácia Akčného plánu vo všeobecnosti pokračuje správnym smerom.

Kapitola 23 – Spotrebiteľia a ochrana zdravia

Pokrok od poslednej Správy

Za sledované obdobie bol dosiahnutý určitý pokrok v oblasti trhového dozoru (rozvoj fungujúceho mechanizmu trhového dozoru), žiaden pokrok nebol zaznamenaný v ďalšom zosúladovaní legislatívy tak v oblasti opatrení týkajúcich sa bezpečnosti výrobkov, ako aj legislatívy ostatnej, zvýšila sa finančná podpora nevládnym spotrebiteľským organizáciám zo strany MH SR, podporované boli rôzne aktivity zamerané na vzdelávanie spotrebiteľov.

Celkové hodnotenie

V SR existuje funkčný systém ochrany spotrebiteľa a zahŕňajúci acquis Spoločenstva v danej oblasti, vrátane klamlivej reklamy, spotrebiteľských úverov, organizovaného cestovania a zodpovednosti za vadný výrobok. Avšak potrebné je ešte odstrániť určité nedostatky v transpozícii acquis, ďalšie zosúladovanie je potrebné napr. v oblasti všeobecnej bezpečnosti výrobkov, time-share smernice, súdnych príkazov, neprimeraných podmienok spotrebiteľských zmlúv a niektorých aspektov predaja spotrebiteľských tovarov a s tým spojených záruk.

V oblasti trhového dozoru bola posilnená úloha SOI, avšak dopad nedávno prijatej legislatívnej úpravy na efektívnosť systému trhového dozoru je ešte skoro hodnotiť, najmä vo väzbe na zlepšenie koordinácie a začlenenia podnikateľov a spotrebiteľských organizácií do aktivít trhového dozoru.

Konštatuje sa dobrá spolupráca medzi vládou a spotrebiteľskými NGOs. Uvedomovanie si svojich práv spotrebiteľmi a svojich povinností podnikateľmi rastie, avšak všeobecná znalosť spotrebiteľov, pokiaľ ide o spotrebiteľské právo, by sa mohla zlepšiť. Evidovaný je nízky počet sťažností spotrebiteľov predkladaných SOI, čo môže byť následkom nízkeho uvedomovania si svojich práv spotrebiteľmi, alebo neočakávaním vyriešenia sťažnosti. V SR nie je v súčasnosti vytvorený žiadny systém pre mimosúdne riešenie sporu.

Záver

Od 1997, SR zaznamenala dobrý pokrok v danej oblasti, a je dostatočne popredu pokiaľ ide o zosúladovanie legislatívy a vytvorenie administratívnych kapacít.

Za účelom ukončenia prípravy na členstvo, musí SR v danej oblasti zamerať ďalšie úsilie hlavne na: ukončenie transpozície acquis; zabezpečenie, že vytvorené administratívne štruktúry efektívne plnia svoju úlohu (v oblasti trhového dozoru); zvýšenie povedomia spotrebiteľov a výrobcov.

Hodnotenie z pohľadu plnenia priorít Partnerstva pre vstup

Priorita Partnerstva pre vstup v danej oblasti bola v značnej miere splnená (pokračovalo zosúladowanie legislatívy, hoci je potrebné ešte ďalšie zosúladenie, vytváranie trhového dozoru a výkonných autorít sa realizuje). Implementácia opatrení podľa Akčného plánu sa realizuje.

Kapitola 24: Spolupráca v oblasti spravodlivosti a vnútra

Od Pravidelnej správy za rok 2001 bol v Slovenskej republike urobený ďalší pokrok najmä v oblasti ochrany údajov, víz, ochrany hraníc, migrácie, azylu a policajnej spolupráce. SR urobila podstatný pokrok pri harmonizácii právneho rámca ochrany osobných údajov, najmä v oblasti posilnenia postavenia predsedu Úradu na ochranu osobných údajov a posilnenie finančnej nezávislosti úradu. Od decembra 2001 sú informačné databázy polície, ako aj ďalších orgánov (armády, justičnej stráže, colnej správy a železničnej polície) predmetom kontroly tohto nezávislého orgánu.

SR urobila značný pokrok pri harmonizácii vízovej politiky s politikou EÚ (nový zákon o pobyte cudzincov s účinnosťou od 1.4.2002, konzulárne inštrukcie v platnosti od júna 2002). SR takmer ukončila harmonizáciu so smernicou ES o vízových požiadavkách pre krajiny, ktoré majú vízovú povinnosť, s výnimkou Kuby, Južnej Afriky a Seychel, voči ktorým budú zavedené víza najneskôr šesť mesiacov pred vstupom. SR musí ešte dokončiť harmonizáciu vo vzťahu ku krajinám, ktoré majú bezvízový režim s EÚ. Je potrebné podpísať dohody o zrušení vízovej povinnosti so 16 krajinami a 2 osobitnými administratívnymi regiónmi, ako aj pozmeniť platné dohody s Malajziou a Talianskom. V rámci dokončenia on-line systému na vydávanie víz s centrálnym registrom na ich vydávanie boli apríli 2002 dokončené viaceré nové on-line spojenia. V apríli 2002 boli tiež zavedené nové vízové nálepky spĺňajúce bezpečnostný štandard EÚ.

V oblasti kontroly vonkajších hraníc vláda prijala viacero administratívnych a právnych opatrení na jej posilnenie (reorganizácia oddelení hraničnej a cudzineckej polície do koherentnej štruktúry s vertikálnym riadením cez centrálny orgán). Zároveň bola vytvorená nezávislá rozpočtová organizácia a od júla 2002 boli zlúčené oddelenia cudzineckej a hraničnej polície. Napriek tomu však existujúca kvóta civilných zamestnancov nie je dostatočná na riešenie všetkých úloh vyplývajúcich z nezávislej rozpočtovej organizácie. Infraštruktúra hraničných priechodov s Ukrajinou bola zdokonalená, avšak úsilie musí pokračovať.

SR urobilo pokrok pri harmonizácii požiadaviek Schengenu. Schengenský akčný plán (SAP) bol aktualizovaný a dosiahol sa pokrok pri jeho implementácii. V júni 2002 vláda schválila správu o plnení opatrení SA, začal sa proces sťahovania vojakov základnej služby z ochrany hraníc, ktorý sa ukončí k 1.1.2003, a zároveň zvýšenie počtu policajtov HCP. SR prijalo opatrenia na zdokonalenie a posilnenie technického vybavenia na všetkých svojich hraniciach.

Pokiaľ ide o migráciu, nový zákon o pobyte cudzincov s účinnosťou od 1.1.2004 redukuje možnosť rozhodovania podľa vlastnej úvahy (*discretionary power*) pracovníkov hraničnej a cudzineckej polície, ktorá ako štrukturálny nedostatok spôsobovala korupciu. SR vytvorilo v apríli 2002 Národnú jednotku boja proti nelegálnej migrácii, ktorá so svojimi analytickými a operatívnymi úlohami zvyšuje kapacitu krajiny pri prevencii a odhaľovaní nelegálnej imigrácie a cezhraničných zločinov. SR však naďalej má vážne problémy s nelegálnou

imigráciou, posledné trendy ukazujú, že počty nelegálnych imigrantov zachytených na hranici s Rakúskom a Maďarskom sa v roku 2001 zvýšili. Od februára a do septembra bolo podpísaných 5 readmisných dohôd, z toho tri so susednými štátmi.

Slovensko dosiahlo významný pokrok v oblasti azyľu prijatím nového zákona o azyle v júni 2002, ktorý vstúpi do platnosti od 1.1.2003. Nový zákon obsahuje princíp *non-refoulement*, upravuje azylovú procedúru a obsahuje novú definíciu bezpečnej tretej krajiny. Avšak najmä upravuje vytvorenie nového nezávislého odvolacieho orgánu na prehodnotenie negatívnych rozhodnutí prijatých na prvej úrovni. Pokiaľ ide o implementačnú kapacitu, počet úradníkov Migračného úradu (MÚ) je stále nedostatočná na riešenie zvýšeného počtu prípadov. V roku 2001 došlo k prudkému nárastu (423%) v počte žiadostí (8 151) v porovnaní s rokom 2000. MÚ vydal 5 395 rozhodnutí na prvej úrovni, z ktorých v 18 prípadoch priznal štatút utečenca a v 130 ho zamietol udeliť; v 5 247 bola procedúra ukončená, lebo žiadatelia opustili krajinu. V októbri 2001 bolo vytvorené nové utečenecké centrum v Rohovciach s kapacitou 140 osôb.

V oblasti policajnej spolupráce a boja s organizovaným zločinom Slovensko zaznamenalo pokrok v ďalšom zosúladovaní legislatívy. V júni 2002 NR SR prijala novelu Trestného poriadku, v októbri 2001 nový Policajný zákon. Okrem toho, v septembri 2002 vstúpila do platnosti novela Trestného zákona, zavádzajúca terorizmus ako nový trestný čin.

V oblasti boja proti podvodom a korupcii NR SR prijala niekoľko noviel Trestného zákona, umožňujúcu Slovensku implementovať Dohovor o ochrane finančných záujmov Európskych spoločností a jej dva protokoly. Novelu vstúpili do platnosti v septembri 2002. V auguste 2002 NR SR prijala tiež novelu Občianskeho zákonníka, umožňujúce ratifikáciu Občiansko-právneho dohovoru o korupcii, ktorý vstúpi do platnosti v januári 2003. Slovenská vláda prejavila vôľu ratifikovať Občiansko-právny dohovor o korupcii do dňa vstupu noviel do platnosti. Vláda pokračovala v implementácii Národného programu boja proti drogám za obdobie 1999-2003, s perspektívou do r. 2008. V máji 2002 Vláda SR schválila návrh finančných a inštitucionálnych požiadaviek, kladených na SR, aby mohla participovať v Európskom monitorovacom centre pre drogy a drogové závislosti (EMCDDA) a zriadila medziministerskú radu pre drogy. Bolo zriadené Národné monitorovacie centrum pre drogy.

Značný pokrok sa zaznamenal v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí zavedením opatrení na boj proti praniu špinavých peňazí a anonymným vkladným knižkám a anonymným účtom. Nový zákon vstúpil do platnosti v septembri 2002.

V oblasti colnej spolupráce boli podpísané tri memorandá o porozumení medzi colnými orgánmi a podnikateľskými subjektami zameranými na boj proti nedovolenému obchodovaniu s drogami. Novela zákona schválená NR SR v júni 2002 poskytuje colníkom vyššie právomoci pri odhaľovaní trestnej činnosti.

Slovensko zaznamenalo ďalší pokrok v oblasti justičnej spolupráce v trestných a občianskych veciach prijatím novely Trestného poriadku, obsahujúceho nové ustanovenia o medzinárodnej právnej pomoci, čím sa dosiahlo zosúladenie s *acquis* v oblasti justičnej spolupráce v trestných veciach. Novela vstúpi do platnosti v októbri 2002. V sledovanom období sa pre SR stalo záväzných päť dohovorov.

Celkové hodnotenie

Pokiaľ ide o ochranu údajov Slovensko v súčasnosti dosiahlo dobrú úroveň harmonizácie prijatím nového zákona. Musí byť však zabezpečená vlastná implementácia zákona, najmä tie ustanovenia, ktoré súvisia s posilnením nezávislosti kontrolného orgánu.

V oblasti vízovej politiky je potrebné zabezpečiť adekvátnu implementáciu zákona o pobyte cudzincov. Slovensko musí pokračovať pri implementácii plánu na harmonizáciu s nariadením ES o vízových požiadavkách, najmä pokiaľ ide o harmonizáciu so zoznamom krajín, ktoré majú bezvízový styk. Okrem toho slovenské cestovné dokumenty ešte stále nespĺňajú bezpečnostné štandardy EÚ a ďalej SR musí plne vybaviť všetky konzulárne a diplomatické misie v zahraničí potrebným zariadením na odhaľovanie falšných a pozmeňovaných dokumentov.

Napriek tomu, že Slovensko prijalo celý rad opatrení na posilnenie ochrany vonkajších hraníc, musí pokračovať v posilňovaní riadenia kontroly hraníc a zdokonaľovať kapacitu na kontrolu vonkajších hraníc, a osobitnú pozornosť venovať hranici s Ukrajinou. Musí najmä SR plne implementovať plán na stiahnutie vojakov základnej služby zo všetkých svojich hraníc k 1.1.2003. Musí byť zabezpečené ďalšie vzdelávanie hraničnej polície. Okrem toho je potrebné zlepšiť spoluprácu so susednými štátmi. SR musí zintenzívniť úsilie o dosiahnutie efektívnejšej spolupráce pri kontrole na spoločných hraniciach s Poľskom, Maďarskom a Ukrajinou. Slovensko musí taktiež revidovať dve bilaterálne dohody s ČR, ktoré ešte nie sú v súlade s *acquis*. Vláda urobila pokrok pri implementácii Schengenského akčného plánu. Slovensko musí venovať tiež osobitnú pozornosť posilneniu technického vybavenia na všetkých svojich hraniciach.

Pokiaľ ide o migráciu, nový zákon o pobyte cudzincov predstavuje pozitívny krok. Avšak je potrebné prijať niektoré novely na dokončenie harmonizácie s *acquis*, najmä pokiaľ ide o cudzincov s dlhodobým pobytom, o vyhostenie a o prístup k zamestnaniu. Musí byť prijatý nový štandardný cestovný dokument. Vytvorenie Národnej jednotky boja proti nelegálnej migrácii a podpis readmisných dohôd s krajinami Beneluxu, s Rakúskom, s ČR a MR predstavuje pozitívny vývoj. Je potrebné vyvinúť ďalšie úsilie na posilnenie administratívnej kapacity v boji proti nelegálnej imigrácii.

Nedávne prijatie nového zákona o azyle predstavuje významný krok pri harmonizácii slovenskej legislatívy s *acquis*. Napriek tomu Slovensko potrebuje zabezpečiť efektívnu implementáciu nového zákona, najmä princípu *non-refoulement* a výrazným spôsobom zdokonaľiť administratívnu kapacitu, najmä pokiaľ ide o vybavovanie žiadostí o azyl a podmienky prijímania. Slovensko musí zabezpečiť tiež implementáciu ustanovení nového zákona, ktoré sa odvolávajú na okresné sudy ako nezávislé odvolacie orgány. Taktiež musí byť zabezpečená plná harmonizácia s EURODAC-om.

V oblasti policajnej spolupráce a boji proti organizovanému zločinu novely Trestného poriadku a Policajného zákona znamenajú podstatný pokrok. Adekvátna implementácia príslušných ustanovení by mala zjednodušiť prípravné konanie a odstrániť prekrývanie kompetencií policajných orgánov a policajných vyšetrovateľov. SR by však mala pokračovať v prijímaní špecifických opatrení na boj proti organizovanému zločinu, vrátane obchodovania s ľuďmi a nezákonného obchodovania s drogami a mala by posilniť administratívne kapacity. Mali by sa zlepšiť štatistické nástroje na hodnotenie miery kriminality. Mali by sa ďalej rozvíjať metódy na odhaľovanie technickej kriminality, vrátane rozvoja forenzného vyšetrovania. Slovenský parlament ešte neratifikoval Dohovor OSN proti nadnárodnému

organizovanému zločinu a jeho tri protokoly a tiež Dohovor Rady Európy o počítačovej kriminalite.

Okrem toho, ustanovenia prijaté v oblasti ochrany dát, predstavujú dôležité požiadavky pre uzatvorenie dohody o spolupráci s Europolom.

V oblasti boja proti podvodom a korupcii sa zaznamenal istý pokrok prijatím relevantných noviel Trestného zákona a Trestného poriadku. Je však potrebné zvýšiť efektívnosť boja s ekonomickou kriminalitou a korupciou a to najmä efektívnejšou spolupracou medzi všetkými zainteresovanými orgánmi, kvalifikovaným personálom a adekvátnym vzdelávaním. Slovensko musí zabezpečiť zvýšenie svojej implementačnej kapacity na to, aby sa efektívne vysporiadalo s otázkami prevencie a boja proti korupcii. Obzvlášť veľká pozornosť sa musí venovať prevencii korupcie v súdnictve ako aj v colných orgánoch a hraničnej polícii. Slovensko musí venovať pozornosť faktu, že prevencia prostredníctvom štandardov transparentnosti a zodpovednosti je aspoň tak dôležitá ako represívne nástroje.

Hoci sa zriadili relevantné inštitúcie pre boj proti drogám, problematickou zostáva efektívna implementácia. Je potrebné zlepšiť spoluprácu medzi zainteresovanými orgánmi posilniť personál a technické vybavenie. Je potrebné zabezpečiť adekvátne monitorovanie a preventívne programy.

Slovensko dobre pokračuje v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí tak, aby bolo schopná byť v súlade s *acquis* ku dňu vstupu. Napriek tomu sa však vyžaduje dôsledné monitorovanie a vynaloženie ďalšieho úsilia v praktickej implementácii prijatej legislatívy.

Slovensko dosiahlo vysokú mieru kompatibility s *acquis* v oblasti colnej spolupráce. Čo sa týka administratívnej a operačnej kapacity Slovensko musí pokračovať v inštalovaní a implementácii aplikácií informačných technológií pre colníctvo a to najmä pre efektívnejší vývoj systému analýzy rizika a musí zabezpečiť adekvátnu implementáciu všetkých opatrení uvádzaných v Národnom akčnom pláne boja proti korupcii. Okrem toho Slovensku ešte stále ostáva úloha zabezpečiť plnú kompatibilitu s Dohovorom z roku 1995 o používaní informačných technológií pre colné účely a taktiež zabezpečiť zavedenie systému na vyhodnocovanie rizika.

Slovensko zaznamenalo ďalší pokrok v oblasti justičnej spolupráce v trestných a občianskych veciach. Avšak Dohovor o prístupe k spravodlivosti z roku 1980 nebol ešte podpísaný. Slovensko by malo urobiť ďalšie opatrenia na zabezpečenie implementácie právnych predpisov ES v oblasti justičnej spolupráce v občianskych veciach a to obzvlášť so zreteľom na vzájomné uznávanie a vykonávanie súdnych rozhodnutí.

Záver

V hodnotiacej správe z roku 1997 Komisia konštatovala, že Slovensko má administratívnu kapacitu a infraštruktúru na prijatie *acquis* (súčasnú i budúcu) v oblasti spravodlivosti a vnútorných vecí zo strednodobého hľadiska, avšak bude musieť preukázať svoj záväzok zaviesť potrebné reformy a to najmä vo vízovej politike voči Novým nezávislým štátom, v manazhmente hraníc a kontrole migrácie, extradícii a boji proti organizovanému zločinu a korupcii.

Od uvedenej hodnotiacej správy bol zaznamenaný podstatný pokrok a to najmä v posledných dvoch rokoch v zosúladovaní legislatívy.

Negociácie v tejto kapitole boli predbežne uzavreté. Slovensko vo všeobecnosti plní záväzky ktoré urobilo v prístupových rokovaniach v tejto oblasti. Slovensko nepožiadalo o žiadne prechodné obdobia v tejto oblasti.

Pre dovršenie príprav na členstvo, úsilie Slovenska sa musí zamerať obzvlášť na ďalšie posilnenie administratívnej kapacity pre posilnenie manažmentu kontroly hraníc, boju proti ilegálnej migrácii a organizovanému zločinu, vrátane obchodovania s ľuďmi a zlepšit kapacitu v boji proti podvodom a korupcii.

Hodnotenie z pohľadu plnenia priorít Partnerstva pre vstup

Slovensko urobilo pokrok pri implementácii *Schengenského akčného plánu*, ktorý bol aj aktualizovaný. Podstatný pokrok sa dosiahol pri harmonizácii *ochrany údajov*, najmä vstúpením do platnosti nového zákona o ochrane osobných údajov. Vláda prijala viacero administratívnych a právnych opatrení na posilnenie a modernizáciu infraštruktúry na budúcich vonkajších hraniciach. Musí sa však pokračovať v posilňovaní kapacity kontrolovať nelegálnu imigráciu. SR dosiahla značný pokrok pri harmonizácii vízovej politiky, najmä prijatím zákona o pobyte cudzincov. V súlade s akčným plánom bol vytvorený Centrálny vízový úrad a Národná jednotka boja proti nelegálnej migrácii. Bol prijatý nový zákon o azyle, ktorým sa zriadil nezávislý odvolací orgán pri azylovej procedúre.

V oblasti policajnej spolupráce a boja s organizovaným zločinom Slovensko zaznamenalo značný pokrok v harmonizácii legislatívy prijatím novely Trestného poriadku. Je však potrebné naďalej venovať zvýšenú pozornosť v boji proti organizovanému zločinu, vrátane obchodovania s ľuďmi a nezákonného obchodovania s drogami. Tak, ako to bolo uvedené v akčnom pláne, oddelenie pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi a sexuálnemu zneužívaniu detí úradu organizovanej trestnej činnosti Prezídia policajného zboru započalo svoju činnosť. V rokoch 2002 – 2003 bude potrebné personálne posilniť policajné útvary zodpovedné za boj s organizovaným zločinom. Kapacita boja proti praniu špinavých peňazí sa zvýšila a Slovensko sa zaviazalo splniť odporúčania FATF. V súlade s akčným plánom sa očakáva posilnenie jednotky finančného spravodajstva. Slovensko pokračovalo v implementácii národného programu boja proti drogám. Zaznamenaný bol pokrok v zabezpečení implementácie právnych predpisov ES v oblasti justičnej spolupráce v občianskych veciach a v zabezpečení lepšej spolupráce justičných a policajných orgánov. Uskutočnili sa prvé kroky na kompletnú harmonizáciu s Dohovorom o ochrane finančných záujmov Európskych spoločností a jeho protokolov. Uskutočňujú sa všetky potrebné kroky na uzavretie dohody o spolupráci s Europolom.

Kapitola 25: Colná únia

Správa oceňuje značný pokrok dosiahnutý za posledný rok v colnej oblasti. Správa konštatuje, že legislatíva SR je už v značnej miere zosúladená s *acquis* v oblasti colníctva, pričom ďalšie zosúladovanie colnej legislatívy SR nie je v tejto fáze nutné.

V oblasti administratívnych a operatívnych kapacít správa konštatuje významný pokrok SR pri uplatňovaní *acquis* v tejto oblasti. Vyzdvihuje skutočnosť, že v zmysle Uznesenia vlády SR o posilňovaní administratívnych kapacít v prístupovom procese boli orgány štátnej správy v colníctve a colno-technické laboratórium posilnené o nových pracovníkov.

Správa oceňuje rozšírenie hraničného priechodu Vyšné Nemecké v záujme správy budúcej vonkajšej hranice EÚ s Ukrajinou, ďalej vyzdvihuje uzatvorenie trilaterálnej dohody medzi colnými laboratóriami Maďarska, Českej republiky a Slovenskej republiky a konštatuje značný pokrok SR v oblasti budovania colného informačného systému.

Celkové hodnotenie

Správa pozitívne hodnotí, že SR dosiahla pokrok pri budovaní administratívnych kapacít v záujme uplatňovania opatrení a systémov potrebných na budúcu činnosť v rámci Spoločenstva. Konštatuje, že SR zatiaľ nespravuje kvóty podľa *acquis* a nemá skúsenosti s uplatňovaním systému vývozných náhrad na poľnohospodárske výrobky. Taktiež konštatuje, že metodika analýz rizika je v počiatočnej fáze a je skôr založená na špecifických výstražných znakoch ako na skutočnom analytickom prístupe. Správa konštatuje, že informačné systémy ako je integrovaná tarifa a tranzit sú v počiatočnej fáze vývoja a musia byť prepojené s colným informačným systémom v záujme elektronického spracovania vstupných dát.

Záver

Správa konštatuje, že EK vo svojom posudku z roku 1997 ocenila SR za vynaložené úsilie v príprave organizácie a pracovníkov colnej správy a taktiež ocenila zmenu pri riadení projektu kompjuterizácie colnej správy v záujme prípravy na plnenie úloh v rámci EÚ.

V správe sa zároveň uvádza, že SR dosiahla stály pokrok, pričom postupne zosúladiť svoju legislatívu s *acquis* a postupne rozvíjala a posilňovala administratívne kapacity.

Správa konštatuje, že v rámci prístupových rokovaní bola kapitola colná únia predbežne uzatvorená, pričom SR nepožiadala o žiadne prechodné obdobie a plní všetky svoje záväzky, ku ktorým sa zaviazala v rámci rokovaní.

S cieľom ukončiť prípravu na členstvo by SR mala:

- dobudovať centrálny informačný systém a rozšíriť ho na celé územie SR;
- vytvoriť systém integrovanej tarify a počítačového tranzitného systému a zabezpečiť ich prepojenie s centrálnym informačným systémom;
- zabezpečiť interkonektivitu v colnej oblasti v rámci EÚ;
- zlepšiť spoluprácu medzi príslušnými orgánmi v záujme boja proti porušovaniu colných predpisov;
- prijať všetky nevyhnutné opatrenia v záujme prípravy na uplatňovanie opatrení a ustanovení, ktoré bude musieť začať vykonávať v čase vstupu do EÚ.

Hodnotenie z pohľadu plnenia priorít Partnerstva pre vstup

Správa o plnení Akčného plánu Accession Partnership konštatuje, že SR dosiahla v colnej oblasti značný pokrok najmä pri uplatňovaní Stratégie v oblasti informatiky pričom nový počítačový systém spracovania vstupných údajov bol inštalovaný v júni 2002, pri príprave colných postupov na uplatňovanie Spoločnej poľnohospodárskej politiky, pri príprave vybudovania špecializovaných útvarov najmä Colného kriminálneho útvaru, ktorý by mal byť vybudovaný do konca roku 2002.

Kapitola 26: Vonkajšie vzťahy

Pokrok od poslednej Pravidelnej správy

SR pokračovala v zblížovaní acquis spoločnej obchodnej politiky a koordinácii pozícií s EU v rámci WTO, zvlášť pri rokovaní Rozvojovej agendy Doha. Zákon o výrobkoch dvojitého použitia s účinnosťou od februára 2002 značne priblížil legislatívu SR k acquis. V oblasti rozvojovej politiky je SR hodnotená ako aktívny člen OECD, ktorý sa prispôbuje direktívam Výboru pre rozvojovú pomoc.

SR jednostranne uplatňovala suspenziu colných sadzieb na dovozy 12 položiek civilnej leteckej techniky. Napriek silným námietkam EK tieto výnimočné opatrenia, ktoré boli zavedené v roku 2000 a mali skončiť v decembri 2001, boli predĺžené do decembra 2002. SR musí ubezpečiť EK, že táto suspenzia cieľ nebude predĺžená aj pre obdobie po roku 2002.

Celkové hodnotenie

EÚ a SR vytvorili rámec pre spoluprácu v záležitostiach WTO na ministerskej i pracovnej úrovni. SR podporovala politiku a pozície EU v rámci WTO, zvlášť v priebehu prípravy Rozvojovej agendy Doha. V rámci GATS boli definované kroky k harmonizácii so záväzkami EK a výnimkami z doložky najvyšších výhod. Spolupráca v oboch oblastiach by mala pokračovať.

SR dosiahla výrazný pokrok v legislatíve pre výrobky dvojitého použitia. Aj keď je táto legislatíva teraz značne v súlade s acquis je potrebná ďalšia harmonizácia. Plný súlad s acquis, zvlášť poverenia pre všeobecný vývoz, sa môže dosiahnuť až po pristúpení.

SR musí zabezpečiť, aby EÚ bola plne informovaná o existujúcich obchodných dohodách a všetkých rokovaní smerujúcich k uzavretiu nových obchodných dohôd s tretími krajinami. SR pred vstupom musí renegociovať alebo zrieknuť sa všetkých medzinárodných zmlúv uzavretých s tretími krajinami, ktoré nie sú kompatibilné s jej budúcimi záväzkami ako člena EU, vrátane bilaterálnej investičnej dohody s USA.

Bude potrebné zdokonaľiť koordináciu pomoci medzi MZV SR (zodpovedné za rozvojovú politiku) a MV SR (zodpovedné za humanitárnu pomoc) a posilniť inštitucionálnu kapacitu MZV SR ako aj spoluprácu s mimovládny sektorom.

Záver

Od roku 1997 dosiahla SR dobrý pokrok a všeobecne vysoký stupeň súladu s acquis najmä v oblasti exportných úverov a posilnenia administratívnych kapacít.

SR všeobecne plní záväzky, ktoré si dala v rámci tejto kapitoly pri rokovaníach o prístupí.

Pre dokončenie príprav na členstvo sa musí úsilie SR sústrediť na ukončenie procesu zosúladovania legislatívy, vrátane dosiahnutia plného súladu svojich bilaterálnych zmlúv s tretími krajinami so záväzkami budúceho člena EÚ a ukončenie výnimočných suspenzií cieľ na niektoré položky civilnej leteckej techniky. SR musí zabezpečiť, aby pri prístupí do EÚ malo kapacity na plnú implementáciu a presadzovanie *acquis* EÚ v tejto oblasti.

Hodnotenie z pohľadu plnenia priorít Partnerstva pre vstup

SR pokračovala v informovaní EÚ o rokovaníach smerujúcich k uzavretiu nových obchodných dohôd s tretími krajinami. Napriek tomu musí SR vynaložiť ďalšie úsilie k prijatiu opatrení na renegociáciu alebo zrieknutie sa všetkých medzinárodných dohôd a zmlúv, vrátane investičných dohôd, uzavretých s tretími krajinami, ktoré nie sú kompatibilné s jej budúcimi záväzkami ako členského štátu EÚ. Všeobecne sa táto priorita Partnerstva pre vstup plní čiastočne.

Kapitola 27: Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika

EK v Pravidelnej hodnotiacej správe celkovo pozitívne zhodnotila zahraničnopolitické a bezpečnostné aktivity Slovenska a konštruktívnu účasť SR na multilaterálnom politickom dialógu únie s KK v oblasti SZBP EÚ v inštitucionálnej rovine (Politický a bezpečnostný výbor, stretnutia Politických riaditeľov, Európskych korešpondentov, pracovných skupín), v rovine pripájania sa k pozíciám a nástrojom EÚ (vyhlásenia, spoločné pozície, jednotné akcie, apod.) a v rovine dialógu na pôde medzinárodných organizácií. EK konštatovala, že Slovensko v hodnotenom období pokračovalo v orientácii svojej zahraničnej politiky smerom k zahraničnej politike únie.

SR podľa Komisie naďalej prejavovala záujem o rozvoj ESDP a aktívne sa zúčastňovala dialógu v jej rámci. Komisia si všíma prijatie, slovenským parlamentom, vojenskej stratégie v októbri 2001 (po predchádzajúcom prijatí bezpečnostnej a obrannej stratégie); v širšom zmysle prijatie legislatívy, ktorá reaguje na požiadavky členstva v EÚ; ako aj prijatie novej právnej úpravy týkajúcej sa kontroly exportu vrátane zbraní a materiálov dvojakého použitia. Slovensko potvrdilo pripravenosť prispieť kapacitami pre operácie vojenského a krízového manažmentu vedené EÚ a prejavilo aktívny záujem o účasť v Policajnej misii EÚ v Bosne a Hercegovine. V tejto súvislosti si EK všíma prijatie zodpovedajúcej národnej legislatívy, umožňujúcej účasť policajných síl v operáciách ESDP. Pripomína tiež budovanie, spolu s ČR a PR, spoločného útvaru pre vojenské operácie v rámci ESDP. Ako v minulom roku, EK pozitívne hodnotí značné úsilie Slovenska venované podpore medzinárodných mierových misií prostredníctvom účasti v SFOR, KFOR a sérii mierových a pozorovateľských misií OSN, OBSE a EÚ.

SR si podľa EK uchovala dobrú bilanciu v implementácii medzinárodných sankcií a reštriktívnych opatrení. Ratifikovala Rímsky štatút zriaďujúci Medzinárodný trestný súd. Prijala nové anti-teroristické právne normy vrátane opatrení na zamedzenie financovania terorizmu, pripojila sa k Akčnému plánu EÚ zo septembra 2001, príslušným spoločným pozíciám o boji proti terorizmu a pristúpila k príslušným medzinárodným dohovorom týkajúcim sa terorizmu.

Komisia pozitívne hodnotí pokračujúcu spoluprácu v rámci V4, avšak taktiež konštatuje napäté vzťahy s MR v dôsledku pokračujúcich rozchádzajúcich sa názorov, hlavne čo sa týka ZZM a československých prezidentských dekrétov z r. 1945.

Celkové hodnotenie

Vzťahy Slovenska so susedmi sa vo všeobecnosti zlepšili. Slovensko zohrávalo proaktívnu úlohu v presadzovaní posilnenej bilaterálnej spolupráce a regionálnej integrácie, hlavne v rámci Višegrádskej skupiny.

Slovensko sa pripojilo k obsahu a princípom Kódexu správania sa o exporte zbraní, avšak je potrebné vyvinúť väčšie úsilie na zabezpečenie implementácie jeho kritérií.

Čo sa týka administratívnej kapacity na implementáciu ustanovení týkajúcich sa SZBP, Slovensko má personálne dobre vybavené a fungujúce MZV. MZV má funkciu Politického riaditeľa a Európskeho korešpondenta a je napojené na informačný systém ACN, prostredníctvom ktorého komunikuje EÚ v oblasti SZBP s AK, a ktorý je operačný od jeho zriadenia v r. 2000.

Záver

V *Opinion* v r. 1997 EK uzavrela svoje hodnotenie tým, že SR má predpoklady na efektívne splnenie záväzkov v tejto oblasti. Uviedla, že Slovensko je aktívnym účastníkom v existujúcom dialógu a podporuje akcie EÚ v jeho rámci, po požiadaní Úniou.

Odvtedy urobilo Slovensko rovnomerný pokrok v preberaní *acquis* SZBP. Prebratie *acquis* v tejto oblasti je celkovo v pokročilom štádiu a vo všeobecnosti je v tejto fáze uspokojivé.

Rokovania v tejto kapitole boli provizórne uzavreté. Slovensko vo všeobecnosti plní záväzky, ktoré preň vyplývajú z rokovaní o vstupe v tejto oblasti. V tejto oblasti nepožiadalo Slovensko o žiadne prechodné obdobie.

K ukončeniu príprav na vstup potrebuje Slovensko sústrediť svoje snahy na to, aby zabezpečilo, že jeho zahraničnopolitická orientácia ostane v línii s rozvíjajúcou sa zahraničnou a bezpečnostnou politikou únie, prostredníctvom prijatia legislatívy o ekonomických sankciách a dobudovania potrebných administratívnych štruktúr.

Kapitola 28: Finančná kontrola

Pokrok od poslednej pravidelnej správy

Slovensko pokročilo v oblasti implementácie systému PIFC – Verejnej vnútornej finančnej kontroly. Proces budovania inštitúcií v rámci vnútorného auditu na rezortoch a v podriadených organizáciách pokročil, avšak ešte nie je ukončený. Špecifickým problémom zostáva vyjasnenie chápania rozdielu medzi úlohou, ktorú má plniť interný audit a finančná kontrola *ex post* tak, aby sa predišlo jej nadbytočnosti alebo duplicitě.

V oblasti legislatívy bol prijatý zákon o systéme štátnej pokladnice, ktorý však ešte nie je funkčný.

Slovensko dosiahlo podstatný pokrok v oblasti externého auditu.

Slovensko urobilo pokrok v oblasti kontroly výdavkov štrukturálnych operácií schválením pokynov pre finančné riadenie predvstupových nástrojov, ako aj udelením predbežného súhlasu na plnú decentralizáciu finančného riadenia programu Sapard na Agentúru Sapard. V súvislosti s EDIS - Rozšíreným Decentralizovaným Implementačným Systémom boli urobené prvé kroky pre naštartovanie celého procesu pre program Phare; pre program ISPA je potrebné uskutočniť ďalšie kroky zamerané na splnenie požiadaviek finančnej kontroly a interného auditu.

Pokrok sa dosiahol aj v oblasti ochrany finančných záujmov ES.

Celkové zhodnotenie

Z hľadiska PIFC je rámcová legislatíva SR vo veľkej miere v súlade so štandardmi ES. Úplná harmonizácia sa dosiahne po prijatí sekundárnej a terciárnej legislatívy, ktorá sa bude opierať o zákon o finančnej kontrole a internom audite. SR musí ukončiť proces budovania útvarov vnútorného auditu vo všetkých rozpočtových organizáciách, ktorý sa bude zameriavať na výkon funkcií systémového a výkonnostného auditu. Novovytvorené útvary interného auditu musia byť vybavené skúsenými a vyškolenými pracovníkmi. V tejto súvislosti je potrebné vytvoriť systém stáleho vzdelávania pracovníkov. V oblasti finančného riadenia a systému kontroly je potrebné posilniť ex ante finančnú kontrolu vo všetkých rozpočtových organizáciách.

V oblasti externého auditu sú postupy NKÚ vo veľkej miere v súlade so štandardmi INTOSAI, avšak je potrebné aj naďalej pokračovať v ich uplatňovaní v každodennej praxi. Toto sa týka aj uplatňovania smerníc EÚ.

V súvislosti s kontrolou výdavkov štrukturálnych operácií je potrebné pokračovať v úsilí zameranom na najmä na posilňovanie administratívnych kapacít riadenia predvstupových a štrukturálnych fondov. Intenzívne úsilie by malo byť zamerané na zavedenie EDIS - u v priebehu I. polroku 2003 tak, aby akreditácia mohla byť udelená v druhom štvrtroku 2003.

Napriek tomu, že vytvorenie koordinačného útvaru OLAF predstavuje významný krok v smere ochrany finančných záujmov ES, je potrebné ďalej rozpracovať potrebný legislatívny rámec pre plnenie jeho koordinačných funkcií a vybudovať primeranú administratívnu kapacitu pre zabezpečenie implementácie *acquis*, vrátane účinnej koordinácie medzi sekciou kontroly, ostatnými inštitúciami a orgánmi na Slovensku, ako aj s OLAF-om.

Záver

V rámci záverov hodnotenia v roku 1997 Komisia vyjadrila požiadavku na zásadné úsilie SR v smere posilnenia funkcií finančnej kontroly a interného auditu.

Od tohto hodnotenia SR rýchlo pokročilo, aj keď až do roku 2001 bol pokrok pomalší pri rozpracovaní potrebných funkcií PIFC. Celkovo Slovensko postúpilo v oblasti harmonizácie legislatívy a vytváraní potrebných inštitucionálnych štruktúr.

V záujme pripravenosti na členstvo musí SR venovať pozornosť prijatiu chýbajúcej sekundárnej a terciárnej legislatívy v oblasti PIFC; ukončiť proces zriaďovania útvarov interného auditu na ministerstvách a podriadených organizáciách; posilniť ex ante finančnú kontrolu; pokračovať v posilňovaní právneho rámca a administratívnych kapacít zameraných na ochranu finančných záujmov ES.

Hodnotenie z pohľadu plnenia priorít Partnerstva pre vstup

Naliehavou prioritou je ukončenie spracovania druhej legislatívy pre PIFC – Verejnú vnútornú finančnú kontrolu. SR v súčasnosti pracuje na vykonávacích predpisoch a manuáloch pre interný audit. Z hľadiska jeho inštitucionálneho zabezpečenia je potrebné ukončiť proces vytvárania útvarov interného auditu na všetkých ústredných orgánoch štátnej správy.

V oblasti externého auditu došlo k celkovému rozšíreniu kapacity NKÚ, ako aj k dosiahnutiu uspokojivého stupňa organizačnej, funkčnej a finančnej nezávislosti. Napriek dosiahnutiu súladu s kritériami INTOSAI v oblasti štandardov auditu je potrebné pokračovať v ich uplatňovaní v praxi.

Z hľadiska zabezpečenia ochrany finančných záujmov ES je potrebné ďalej rozvíjať potrebný právny rámec a administratívne kapacity.

V súlade s Akčným plánom Slovensko prijalo postupy pre finančnú kontrolu predvstupových fondov. V súčasnosti prebieha realizácia opatrení prijatých v rámci správy High Level Working Group pre program Phare, ktoré sú zamerané na zlepšenie jeho programovania, realizácie, monitorovania a hodnotenia.

Priority Partnerstva pre vstup boli vo veľkej miere dosiahnuté. Časové rámce Akčného plánu boli rovnako vo veľkej miere dodržané.

Kapitola 29: Finančné a rozpočtové ustanovenia

Pokrok od poslednej pravidelnej správy

Slovensko dosiahlo určitý pokrok od poslednej pravidelnej správy. Ďalší pokrok sa dosiahol v oblasti rozpočtovej legislatívy prijatím novely zákona o rozpočtových pravidlách v júni 2002 v smere úpravy vzťahov štátneho rozpočtu SR voči všeobecnému rozpočtu ES, ktorá rieši aj otázky spolufinancovania opatrení ES a zavádza prvok viacročného rozpočtovania s účinnosťou od 1. 1. 2003.

V oblasti systému vlastných zdrojov sa dosiahol určitý pokrok. Hoci v súčasnosti ešte neexistujú postupy pre výber odvodov z produkcie cukru, nový zákon o spoločných

organizáciách trhu pre vybrané poľnohospodárske produkty účinný od januára 2002 umožní ich zavedenie v roku 2003.

Z hľadiska kalkulácie zdroja založeného na HDP v súčasnosti prebieha tretia a záverečná fáza implementácie metodológie ESA 95.

Celkové hodnotenie

Existuje právny rámec pre oblasť rozpočtu, ako aj pre zabezpečenie transparentných a efektívnych finančných tokov z a do rozpočtu ES. Z hľadiska strednodobých rozpočtových výdavkov boli vytvorené všetky mechanizmy potrebné pre ich programovanie a monitorovanie, vrátane spolufinancovania. Pozitívne je hodnotené zahrnutie strednodobého finančného výhľadu do rozpočtového procesu počnúc rokom 2002 ako súčasť prebiehajúcej reformy verejných financií.

Celková príprava pre aplikáciu *acquis* v oblasti vlastných zdrojov postupuje dobre, hoci je tu ešte priestor na ďalšie zdokonalenie.

V oblasti tradičných vlastných zdrojov je colná legislatíva vo veľkej miere v súlade s *acquis*. Pre potreby vlastných zdrojov je však potrebné vypracovať systém sledovania prípadov podvodov alebo nezrovnalostí a do vstupu zabezpečiť určité požiadavky v oblasti účtovníctva (účty "A" a "B"). Rovnako je potrebné zaviesť systémy a postupy pre výber odvodov z cukru.

Pokiaľ ide o DPH Slovensko dosiahlo dobrý stupeň harmonizácie, avšak zostávajú niektoré úlohy na doriešenie. Pre potreby vlastných zdrojov je potrebné značné úsilie, ktoré umožní výpočet vázenej priemernej sadzby (WAR) v súlade s ESA 95 a určiť dopad základu DPH z hľadiska všetkých špeciálnych úprav dohodnutých v rámci kapitoly Dane. Slovensko musí pokračovať v účasti na simulačnom cvičení odhadu DPH, ktoré je kľúčovým nástrojom pre otestovanie jeho kapacity vo vzťahu ku zdroju založenom na DPH.

Vo vzťahu k zdroju založenom na HDP je potrebné pokračovať v implementácii metodológie ESA 95 pri súčasne prebiehajúcom procese zdokonaľovania kvality a metodológie HDP a národných účtov.

V oblasti administratívnych kapacít pre systém vlastných zdrojov už existujú všetky potrebné inštitúcie, s výnimkou inštitúcií pre výber odvodov z cukru. Zvlášť dôležité bude ďalšie personálne posilnenie príslušných útvarov na MF SR, MP SR a Štatistickom úrade SR.

Z hľadiska kontroly budúcich vlastných zdrojov a ochrany finančných záujmov ES musí Slovensko pokračovať v úsilí o vytváranie účinných nástrojov boja proti podvodom v oblasti DPH a ciel.

Záver

V rámci hodnotenia v roku 1997 Komisia vyjadrila názor, že z hľadiska zabezpečenia vlastných zdrojov ES bude tiež dôležitý odhad zdroja založenom na DPH. To znamená, že bude potrebné, aby Slovensko plne harmonizovalo systém DPH s nariadeniami ES.

Od tohto hodnotenia urobilo Slovensko veľký pokrok, najmä v oblasti harmonizácie colného systému a pri aplikácii metodológie ESA 95. Existuje právny rámec pre oblasť rozpočtu, pre transparentné a efektívne finančné toky z a do rozpočtu ES, ako aj potrebné administratívne štruktúry.

V záujme ukončenia prípravy na členstvo a zabezpečenia kapacity SR pre odvody jednotlivých vlastných zdrojov do rozpočtu ES, by sa ďalšie úsilie malo zamerať najmä na zlepšenie výpočtu zdroja založenom na DPH, ako aj poskytnutie záruky úplnosti národných účtov pre výpočet zdroja založenom na HDP spolu s ukončením implementácie metodológie ESA 95. Rovnako je potrebné určiť príslušné inštitúcie a potrebné postupy pre výber odvodov z cukru.

Misia SR pri ES

8. 10. 2002